СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 | РАЗ НА ТИЖДЕНЬ | ONCE A WEEK | PRICE $1.00

РІК CXIII | П'ЯТНИЦЯ, 25 СЕРПНЯ 2006 РОКУ | ЧИСЛО 34 | VOL. CXII | AUGUST 25, 2006 | No. 34

IVВсесвітній форум українців відбувся у Києві

Головою Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР) обрано Дмитра Павличка

Президент України В. Ющенко під час зустрічі з керівниками українських організацій закордонного українства, на своїй дачі, в селі Нові Безрадичі біля Києва. За ними на стіні – гасло „Так!" від виборців Президента. *Фото: УНІАН*

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – „Україна у нас єдина!" – під таким гаслом 18-20 серпня у Києві відбувся IV Всесвітній форум українців, на який зібралися 3.5 тисячі делегатів і гостей з 43 країн земної кулі. 20 серпня Форум обрав головою Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР) Дмитра Павличка, за кандидатуру якого проголосували майже усією залою, окрім 7 делеґатів, які були проти, і 4 – утрималися. Попереднього голову УВКР Михайла Гориня обрано почесним головою цієї організації. На цю посаду претендували також Михайло Ратушний та Павло Мовчан, але вони зняли свої кандидатури на користь Дмитра Павличка. Також на Форумі обрано президію УВКР у складі 36 осіб, 12 з яких – представники України, і по 12 – від східньої та західньої діяспор. До президії від України увійшли Іван Драч, Михайло Ратушний, Лілія Григорович, Павло Мовчан.

Розпочався Форум 17 серпня в Центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім" відкриттям виставок „Моя Україна" (виставка переможців Всесвітнього конкурсу дитячого малюнка), „Українські старожитності", „Трипільська культура – протокультура українців", „Мій рідний край" (тематична виставка-продаж українських поштових марок, випущених за роки Незалежности України), „Українська книга сьогодні", (виставка-ярмарок за участю близько 100 видавництв України та українського зарубіжжя), „Не забуду!" (експозиція колекції відомого громадського ді-

(Закінчення на стор. 5)

Як гекачепісти виводили СССР з кризи

Виповнилося 15 років від московського путчу

Юрій Шаповал

. . .Коли після смерти в березні 1985 року генсека Черненка в Кремлі розпочався черговий тур боротьби не лише за партійну владу, але й за порятунок міжнародного іміджу СССР, на цій хвилі найстаріший член Політбюра ЦК КПСС, екс-міністер закордонних справ СССР Андрій Громико своїм авторитетом забезпечив прихід до влади відносно молодого (свого часу близького до Андропова) ортодоксального кар'єриста Михайла Горбачова. 11 березня 1985 року позачерговий пленум ЦК КПСС обирає його генеральним секретарем. У квітні 1985-го Горбачов проголошує курс на прискорення соціяльно-економічного розвитку країни, а через рік – у квітні 1986 року – під час візити до Тольятті вперше вживає слово „перебудова" („перестройка"), що йому судилося ввійти без перекладу до багатьох мов світу. Водночас саме це слово стало відразливим символом „горбачовізму": керівництва не ділом, а словом, непродуманих рішень, розмов про реформи, а не власне реформування, тотального дефіциту, що торкнувся кожної неноменклятурної родини СССР тощо.

Дуже швидко стало зрозуміло, ким насправді є Горбачов: приїзд до праці об 11-ій ранку, від'їзд о 18-ій, закордонні подорожі, під час яких він любив вислуховувати компліменти на свою адресу, що дратувало багатьох усередині тієї країни, якою він нібито мав керувати і де його начебто мали поважати в першу чергу, непродумані й шкідливі рішення (як от сумно відома антиалькогольна кампанія), а головне – небажання прислуховуватися до інших думок, монологічність, неприйнятна для керівника такого рангу.

Усі, хто вийшов зі сталінсько-брежнєвської „шинелі", дуже швидко зрозуміли, що „служити" архітекторам „перебудови" довго не зможуть. Поліфонія гласности, плюралізм думок і творчости, що ось-ось мав перерости в плюралізм політичний, поступове припинення політичних репресій, релігійні свободи, припинення холодної війни, а також війни в Афганістані, спроби прикрасити казармений соціялізм макіяжем „людяности" — все це подавалося горбачовськими прибічниками як зміцнення існуючого ладу. Насправді все це підривало „стабільність", себто самі основи автентичного комуністичного ладу, дбайливо закладені його архітекторами Леніним і Сталіним. До всього додалися міжнаціональні зіткнення, що розпочалися, коли в грудні 1986 року замість Дінмухамеда Кунаєва першим секретарем ЦК Компартії Казахстану став росіянин Генадій Колбін. Це була перша тріщина у величному монументі під назвою „Союз нерушимый республик свободных". І ця тріщина почала катастрофічно збільшуватися. Паралельно консервативне ядро в КПСС зміцнювалось у думці, що треба рятувати ситуацію.

Чи розумів усі ці проблеми Горбачов? Розумів, але першоджерело їх вбачав насамперед у спротиві старих кадрів. У лютому 1987 року під час візити до Риги він уперше висуває ідею виборів до Рад на альтернативній основі. Велику надію він покладав на XIX Всесоюзну конференцію КПСС, що відбулася 28 червня — 1 липня 1988 року. Офіційно вона розглянула питання про завдання парторганізацій щодо поглиблення перебудови й заходи з демократизації життя партії і суспільства. Фактично вона показала, що партноменклятура не бажає реформ. Конференція ухвалила рішення про скликання з'їзду народних депутатів і про демократичні вибори.

Після конференції, за пізнішим зізнанням Олександра Яковлєва, вони з Горбачовим остаточно переконалися, що стару партійно-державну номенклятуру не змінити, не перевиховати, й узяли курс на її „витискання" з усталених структур влади, руйнуючи чи позбавляючи впливу самі ці структури. Та, виглядало, Яковлєв недооцінив якості свого тоді ще патрона. Публічно звертаючись до прибічників „перебудови", Горбачов заявив: „Ви тисніть на партійних чинуш знизу, а ми будемо – згори". Насправді ж, спостерігаючи за перебігом власних „реформ", за тим, як СССР дезінтегрується, за втратою власного авторитету та впливу, Горбачов вирішив зіграти роль „батька нації" (точніше, „совєтського народу"), він апелював до тих, хто йому ще довіряв, а паралельно почав „романсувати" з консерваторами, з тими, кого формально таврував.

Хто автор ГКЧП?

Горбачов устиг нажити собі чимало ворогів різного калібру. Таким був, наприклад, і багаторічний керівник Компартії України Володимир Щербицький. Проте Горбачов зміг умовити його залишатися на посаді першого секретаря ЦК КПУ аж до вересня 1989 року. Лише з відходом Щербицького від влади Україна перестала бути „заповідником комунізму", в ній завирувало політичне життя. 16 липня 1990 року Верховна Рада УССР навіть прийняла Декларацію про державний суверенітет України.

(Закінчення на стор. 18)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Катастрофа російського літака неподалік Донецька

ДОНЕЦЬК. – 22 серпня російський літак Ту-154 зазнав катастрофи на території України. Він здійснював лет з курортного міста Анапа над Чорним Морем в Росії до Санкт-Петербурґу і впав поблизу селища Суха Балка в Донецькій області. Згідно з повідомленням російських урядових джерел, в літаку перебували 154 пасажири, серед яких 45 дітей, і 10 членів екіпажу. На місці катастрофи рятувальники вже виявили тіла 30 загиблих пасажирів авіолайнера компанії „Пулковські авіолінії". Українські офіційні представники кажуть, що літак намагався здійснити аварійну посадку через пожежу, яка спалахнула під час лету. Рятувальники застали на місці катастрофи палаючі рештки літака. Повідомлень про вцілілих немає. Президент РФ В. Путін доручив прем'єр-міністрові Росії Михайлові Фрадкову зформувати державну комісію з розслідування причин катастрофи. У жовтні 2001 року подібний літак, який належить авіокомпанії „Сибір", було збито під час навчань української Протиповітряної оборони (ППО). На його борту знаходилися 78 осіб. Ніхто з них не вижив. У теперішній катастрофі навчання ППО не причетні до аварії.

Про В. Чорновола зняли фільм

КИЇВ. – В Україні знято художньо-документальний фільм про життя і діяльність відомого українського політика і громадського діяча, провідника Народного Руху України В'ячеслава Чорновола, повідомив 21 серпня в Києві режисер фільму Володимир Онищенко. У фільмі демонструються унікальні хронікальні кадри НРУ, яких ніколи не показувало телебачення. Важливу ролю у стрічці грають екранізовані протоколи допитів головного героя. За його словами, головним стрижнем кіностірчки „Той, хто розбудив Кам'яну державу" стала українська народна казка „Кам'яна держава", з сюжетними колізіями якої, на думку сценариста, метафорично співвідноситься доля В. Чорновола. В. Онищенко підкреслив, що „слова у фільмі документальні, і в ігрових сценах він, режисер і сценарист, від себе слів не додавав". Ролю головного героя виконує Сергій Романюк. „Головним було відобразити шлях і горна, через які пройшов В. Чорновіл, і трагічну загибель". – сказав С. Романюк. Слідчого КДБ у стрічці зіграв український актор Євген Паперний. Він сказав, що з великим задоволенням зіграв у фільмі про „щирого, справжнього героя України". Знімався фільм у багатьох містах України. Зокрема у Києві, Маріюполі, Донецьку, Львові. Тривалість фільму – 1 година 40 хвилин.

День Незалежности України на горі Монблян

ЛЬВІВ. – Найвищу вершину Альп і Европи, гору Монблян (4810 м), що у Франції, зібралися підкорити відчайдушні українці. А якщо точніше – то пластуни з куреня „Ватага бурлаків". У такий спосіб вони хочуть відзначити 15-ту річницю Незалежности України (сходження безпосередньо на вершину гори заплановане саме на 24 серпня), 750-річчя Львова та 60-ту річницю з часу заснування куреня. На питання чому власне Монблян? Є логічне пояснення. Адже 60 років тому, в 1946 році, коли молоді українські пластуни утворили „Ватагу бурлак", двоє представників цього куреня Богдан Яців (псевдо „Білий Джек") та Ігор Суховерський (псевдо „Колюмб") зійшли на Монблян і вперше підняли там синьо-жовтий прапор. Тож теперішні львівські „Бурлаки" прагнуть повторити подвиг своїх попередників. У сходженні взяли участь 14 осіб зі Львова й Івано-Франківська віком від 19 до 50 років. Керівником цієї мандрівки був аж ніяк не новачок важких сходжень старшопластун Ігор Карабін, за плечима якого – навіть підкорені „семитисячники". Учасники експедиції запевняють, що фізичний стан усіх, хто підніматиметься на Монблян, – належний. Єдине, що є невідомим, – це висота. „Адже більшість учасників мандрівки на таких висотах іще не бували", – розповів учасник сходження Андрій Котлярчук.

Відкрилася виставка книг Івана Франка

КИЇВ. – В рамках святкування 150-річчя від народження Івана Франка відкрилася виставка книг з особистої бібліотеки Великого Каменяра. З 21 серпня в Київському Музеї книги виставлені стародруки, зібрані письменником. Такі збірки виставлені на показ вперше. Організатори виставки стверджують, що на виставці представлені справжні перлини з колекції Івана Франка: книги, рушники, ґобеліни і малюнки за авторством І. Франка. За їхніми словами, Каменяр збирав бібліотеку насамперед для суспільного користування. У ній є стародруки з київських, острозьких, львівських і новгородських друкарень. Тому, після довгих скитань цієї бібліотеки, музейники щасливі, що Київ побачить соту її частину – близько 75 стародруків. Найстаршій книзі тут – понад 500 років. Виставка в Музеї книги буде працювати до середини вересня. Однак, більшість заходів, присвячених 150-ій річниці від народження письменника, традиційно відбудеться у Львові.

ЮНЕСКО буде у Львові

ЛЬВІВ. – Упродовж найближчого часу офіційне представництво Міжнародного центру впровадження програм ЮНЕСКО в Україні перенесуть з Києва до Львова. Доцільність такого кроку в правлінні організації пояснюють вищим рівнем поступу медичної науки у Львові, повідомив 21 серпня голова правління Валерій Попов. Попередньо бюро офіційного представництва розмістять на площі Ринок, 10. Також уже готовий протокол про перенесення представництва до Львова. В Україні Міжнародний центр впровадження програм ЮНЕСКО розробляє такі програми, як „Діти вулиці", „Здорова мати – здорова дитина", „Неґативні явища в молодіжному середовищі", а також допомагає дитячим будинкам і закладам для літніх людей. Такі ж представництва є в інших країнах Европи, зокрема в Польщі, Болгарії, Німеччині та Італії.

Президент попереджає міністрів

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко 19 серпня попередив міністрів про відповідальність за лобіювання приватних інтересів. „Як тільки я побачу, що міністер здійснив акцію, яка не відповідає державним інтересам і наповнена приватним інтересом, я перший, хто ініціюватиме його відставку", – сказав він. За словами В. Ющенка, новопризначений Кабінет міністрів має відстоювати лише державні інтереси України: „Часи, коли можна було граблями гребти державні гроші і не називати це крадіжкою, вже пройшли. Цього не буде! Гроші в скарбниці будуть підраховані і працюватимуть виняткова на бідну людину, на соціяльні програми, на армію. Одним словом – на державні інтереси».

Ставлення в Росії до українського шкільництва: „нєт"

КИЇВ. – У Росії немає жодної державної школи з українською мовою навчання повідомив 19 серпня у Києві голова Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР) Михайло Горинь. За підрахунками організації, у Росії проживає близько 10 мільйонів вихідців з України. Як сказав Михайло Горинь, при цьому в Україні працює близько 2.5 тисячі державних шкіл з російською мовою навчання, 35 відсотків українських студентів здобувають освіту російською мовою, 55 відсотків бібліотечного фонду України – російськомовні книги, 80 відсотків газет і журналів видаються російською мовою, працюють 16 російськомовних театрів, а в Росії немає жодного друкованого україномовного періодичного видання, а друком україномовної преси опікуються переважно громадські організації. „На жаль, наші зауваження і пропозиції щодо покращення праці з українськими громадянами за кордоном не завжди знаходили розуміння у чиновницьких кабінетах", – йшлося в звіті УВКР. У ньому сказано, що лише останнім часом вдалося знайти таке розуміння і підтримку з боку МЗС. Звітно-виборне засідання УВКР проходило у рамках IV Всесвітнього форуму українців.

Знову вибухи на військових складах

МЕЛІТОПІЛЬ. – 19 серпня у Запорізькій області на складі боєприпасів військової бази під Новобогданівкою вибухали снаряди. Над технічною територією військової бази розліталися реактивні снаряди, частково зруйновані казарми та автопарк військової частини. Рух на автошляхах поблизу Новобогданівки було перекрито, мешканці почали залишати домівки з першими вибухами. До лікарні потрапили 4 військових сапери, які у висліді вибухів дістали поранення різного ступеня тяжкости, але небезпеки для життя постраждалих нема. Понад півмільйона гривень є збитки від пожежі й вибухів. У неділю, 20 серпня, вибухи снарядів припинилися, пожежу льокалізували. За фактом пожежі прокуратура Запорізького гарнізону порушила кримінальну справу. 6 травня 2004 року на складі 275-ої бази зберігання артилерійських боєприпасів стався спалах, у висліді якого на складі почали вибухати боєприпаси. За офіційними даними, у висліді надзвичайної події 5 осіб загинуло і 4 постраждали, 81особу доставлено до лікарні. Населення 11 населених пунктів евакуювали. Повністю пожежу вдалося згасити лише 19 травня 2004 року. 23 липня 2005 року ситуація повторилася, але з менш маштабними наслідками: пожежу з подальшою детонацією снарядів вдалося льокалізувати за 3.5 години. Тоді від поранень померла одна особа.

Львів – місто европейське з українським кольоритом

ЛЬВІВ. – Єгиптяни знімають художній фільм про те, як важко в Україні їхнім співвітчизникам заробити гроші. Українці цю стрічку не побачать. Упродовж кількох днів у Львові на прилеглих до площі Ринок вулицях єгипетська компанія „Оскар Фільм Диструбюшин" проводила знімання художнього фільму „Заручник". Українська компанія „Аномалія фільм" (Київ) допомагає єгиптянам в організації, повідомив виробник фільму Іхаб Нур Ел Дін. Сюжет фільму розгортається навколо історії молодого єгиптянина, який їде в Україну з надією заробити гроші і зустрічається у чужій країні з різними труднощами. Однак, все закінчується добре. „Львів обрано не випадково. Це місто нагадує Европу, водночас не позбавлене національного українського кольориту", – розповідає виробник.

Відкрито пам'ятник гетьманові Данилові Апостолові

ПОЛТАВА. – Президент України Віктор Ющенко 18 серпня відкрив пам'ятник гетьманові України Данилові Апостолові у селі Великі Сорочинці Миргородського району Полтавської области. Пам'ятник гетьманові Данилові Апостолові відкрили поруч з церквою Преображення Господнього, де похований сам гетьман. Пам'ятник представляє собою бюст гетьмана, поруч з яким знаходяться козацька хоругв, бандура та інші речі. На церемонії відкриття В.Ющенко відзначив значну ролю цього історичного діяча у встановленні української державности. Він нагадав, що Данило Апостол був останнім виборним гетьманом України. В.Ющенко наголосив, що сьогодні українське суспільство повинно брати приклад з тих часів і не залишатися байдужим до спекуляцій на тему сепаратизму чи федералізму. Данило Апостол (1654-1734) був одним із найавторитетніших полковників за часів гетьмана Івана Скоропадського. Після смерти гетьмана Данило Апостол продовжив справу І. Скоропадського у боротьбі за автономні права України. Данило Апостол був гетьманом Лівобережної України з 1727 до 1730 року. Упорядкував місцеву адміністрацію, реформував судочинство. Поховали Данила Апостола у зведеній за його кошти церкві Преображення Господнього, що у Великих Сорочинцях під Миргородом.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Нагороджено закордонних українців

Указом Президента України з нагоди 15-ої річниці Незалежности України за вагомий особистий внесок у зміцнення міжнародного авторитету України, популяризацію історичних та сучасних надбань українського народу, активну участь у житті закордонної української громади нагороджено представників світового українства. Подаємо з числа відзначених українців з США та Канади.

Орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня відзначено:

Бориса Вжесневського – депутата парляменту Канади,

Юрія Москаля – президента Освітнього товариства імені А. Кримського, члена ради КУК в провінції Альберта,

Євгена Стахова – діяча української громади в США,

Марту Фаріон – голову комітету Міжнародної програми поріднених міст Київ-Чикаґо,

Юрія Шимка – колишнього генерального секретаря СКУ, активного діяча української діяспори Канади.

Орденом „За заслуги" II ступеня нагороджено:

Аскольда Лозинського – президента СКУ.

Орденом „За заслуги" III ступеня нагороджено:

Ігоря Бардина – адвоката з Канади,

Євстахія Габу – голову спортивного комітету Всесвітнього конґресу українців, Канада,

Михайла Дзиндру – скульптора (США),

Петра Капшученка – скульптора (США),

Богдана Кекіша – президента Федеральної кредитової спілки „Самопоміч" (США),

Любомира Козака – партнера юридичної фірми „Борден Ладнер Гервес" (Канада),

Віктора Педенка – генерального секретаря СКУ,

Михайла Савкова – президента УККА,

Романа Смика – мецената, діяча української громади в США,

Костянтина Темертея – голову правління компанії „Нортланд Пауер Інк." (Канада).

Орденом княгині Ольги III ступеня нагороджено:

Ольгу Заверуху-Свинтух – голову Української кооперативної ради Канади,

Марію Шкамбару – президента СФУЖО.

УНІАН

Св. п. Надія Світлична спочила в Києві

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко під час церемонії прощання із св. п. Надією Світличною у четвер, 17 серпня ц. р. Фото:

КИЇВ. – 17 серпня на Байковому кладовищі було поховано відому українську правозахисницю св. п. Надію Світличну. Президент України Віктор Ющенко перервав свою відпустку і повернувся з Криму до Києва для участи у церемонії прощання з Надією Світличною, яка померла 7 серпня в США.

Н. Світлична провела 1972 рік в ізоляторі КҐБ, де її тримали за правозахисну діяльність, а 1973 року її засудили на 4 роки таборів. Покарання відбувала в Мордовських концтаборах. Після виїзду із СССР була активним членом Закордонного представництва Української Гельсінської групи і редактором-укладачем „Вісника репресій в Україні" (США). В 1983-1994 роках працювала в українській редакції Радіо „Свобода".

(див. також ст. 29)

Голос світового українства

Р.Л. Хомяк

КИЇВ. – П'ятнадцятий день народження України вписався тим, що Україна нарешті призналася до розпорошених по світі своїх доньок і синів, ну й онуків, звичайно.

Напередодні 15-ої річниці Незалежности у Києві відбувся Четвертий всесвітній форум українців. Так, вже раніше були такі форуми, але досі держава, так би мовити, не знала, що з тими діяспорниками робити. Цього ж року уряд знайшов гроші в бюджеті на проведення такого масового заходу і займався його організацією. Ці гроші насправді – не витрати, а інвестиції на представників, лобістів, на розвиток впливових друзів України в різних країнах світу. І ще цього 15-го року України нарешті почав діяти закон про закордонного українця, який багато років припадав порохом у формі законопроєкту. А в міністерстві закордонних справ запрацював окремий відділ для зв'язків з діяспорою.

Гай, гай! Не завжди так було. Тридцять-сорок років тому діяспорники приїжджали в Україну малими групами, були під цілодобовим наглядом співробітників „Інтуриста" і відвідували тільки ті міста і села, які доглядачі дозволяли. Тридцять років тому американська братська організація „Альфа Фі Альфа" почала свій річний з'їзд в нюйоркському готелі, а після двох днів учасники сіли у два великі авіолайнери і полетіли до Ліберії в західній Африці, на заключні три дні з'їзду. Тодішній президент Ліберії був одним із братчиків-альфів. (Альфи належать до заможніших членів афро-американської громади у США).

Тепер і українці можуть з'їжджатись тисячами на свою історичну батьківщину. Цього року, в період святкувань 15-ої річниці Незалежности, у Києві відбувся також з'їзд Світової федерації українських жіночих організацій, і президії Світового Конґресу Українців і ще якісь з'їзди розпорошених українців. Вперше представники т.зв. „четвертої хвилі" повернулись на батьківщину і з'ясували свої проблеми.

А всього три роки тому офіційний Київ запхав палку в колесо Світового Конґресу Українців, відмовивши СКУ відбуття з'їзду у законтрактованому і передоплаченому Українському Домі (колишній музей Леніна). Пояснювали це нісенітницею: наглою потребою ремонту Українського Дому. Довелося СКУ на скору руку шукати притулку в Будинку Вчителя, де тісніше і спекотніше в серпні. Це був справжній поличник української влади ґльобальній діяспорній організації.

Не так цього року. Всесвітній форум відкрився у престижному Палаці культури „Україна", в присутності Президента України Віктора Ющенка (прем'єр-міністер Віктор Янукович саме тоді подався до Москви на лікування). А сесії на прерізні теми, пов'язані з діяспорою і з Україною, і з діяспорним баченням України, відбувались в приміщеннях Києво-Могилянської академії і в тому ж (відремонтованому?) Українському Домі, до якого три роки тому не впустили Світовий Конґрес Українців.

На цьому Форумі виплила на поверхню Українська Всесвітня Координаційна Рада (УВКР), яка була створена для зв'язку України з її розпорошеними по світі дітьми й правнуками, і була виконавцем політики уряду України щодо діяспори. Але уряди не виявляли великої цікавости до діяльности Координаційної Ради.

УВКР чудом збереглася. Був час, коли Михайло Горинь, дисидент-каторжник і засновник Народного Руху України, який протягом останніх років очолював УВКР, оплачував співробітників апарату Всесвітньої Ради з своєї маленької пенсії, бо уряд України спізнювався або взагалі „забував" фінансувати цю організацію. Кілька років тому Михайло Горинь розповідав, що коли йому вдалось „вибити" на УВКР від Президента Леоніда Кучми 120 тисяч долярів, то маленька Словакія на свою подібну організацію для роботи з діяспорою знаходила 3 мільйони долярів з державного бюджету.

Михайло Горинь зберіг УВКР. Нинішна влада в Україні бачить в УВКР серйозну і складову організацію закордонної політики України. Новим головою УВКР був обраний Дмитро Павличко – один з творців самостійної України серпня 1991 року, згодом її амбасадор у Словаччині й Польщі. У Верховній Раді тоді ще УССР він був членом комісії закордонних справ і особисто спонукав тодішнього голову парляменту Леоніда Кравчука поставити справу самостійности України на голосування.

Вартість УВКР – в тому, що вона тримає палець на пульсах розкинутих по світі українських діаспорян. А у них дуже цікаві і дуже різні історії. На з'їздах Української Всесвітньої Координаційної Ради вони висвітлюють їх, розповідають про свої турботи і про успіхи. Не маю сумніву, що коли б УВКР організувала вибір цікавих новин з дуже різних українських діяспор – від Мозамбіку до Камчатки і усіх штатів Австралії – ми б себе краще знали, і це було б цікаво. Пригадується звіт представника з Латвії, який розповідав, що нині в Латвії деякі українці знані як „негри". Ні, ні, не чорношкірі, а неґромадяни – „не-гр". Латвія вимагає знання латвійської мови, заки надасть бажаючому громадянство. Коли ж він впирається і не хоче вивчити мову, бо живе там з часів Совєтського Союзу, коли автоматично був громадянином Латвійської ССР, його вважають „негром" – неґромадянином. (До речі, серед українців в Латвії є чимало таких, які відмовляються вивчити латвійську мову).

Знову ж у Воєводині, в колишній Югославії, українці поділені на українців і русинів, але живуть між собою мирно, хоч не об'єднано.

Угорський парлямент визнав український Голодомор 1932-33 років геноцидом, і представниці української діяспори в Угорщині неприємно, що цього не зробила Верховна Рада України тільки тому що комуністи й інші ліві – проти, бо цього не хоче Росія. Знову ж вірмени кажуть своїм українським співвітчизникам, що Вірменія визнала б Голодомор геноцидом, але Україна повинна визнати геноцидом нищення Туреччиною вірмен в 1915 році. А цього не хоче Туреччина, з якою Україна має серйозні торговельні зв'язки.

Протягом усіх цих зібрань я висував думку, що, може, настав час розв'язати Світовий Конґрес Українців (СКУ) і не дублювати роботи Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР) і дипломатичних місій України. Більшість співрозмовників-діяспорян висловлювались проти цього, мовляв – а що, коли уряд України перестане серйозно ставитись до справ діяспори?

Така можливість завжди існує. Досвід останніх років це підтверджує. А моя відповідь на цей страх така: СКУ, чи пак СКВУ (це була організація вільних українців, тих, що не під совєтським ярмом, тому й в скороченій назві була літера „В") творився у дуже сумний і репресивний період новітньої історії України. Але таки його створили і він почав серйозно і успішно займатись правами людини в Україні і в таборах Совєтського Союзу. Нині всю координацію світового українства можна передати Українській Всесвітній Координаційній Раді в столиці України, близько Міністерства закордонних справ, законодавців і уряду взагалі і підтримати її матеріяльно, але серйозно, з датків усіх небідних українських діяспорних теренів. А коли, не дай Бог, усі вони заведуть, ми знову з'їдемось до могутньої нюйоркської арени „Мадісон Сквер Ґарден і відродимо СКУ. А зараз, гадаю, не варто розпорошувати наші активи у розпорошених братів і сестер в Мапуто і Сеатл і Асунціон і Сан Пауло.

АМЕРИКА І СВІТ

США вислухають Іран щодо ядерної програми

ВАШІНҐТОН. – Президент Ірану Махмуд Ахмадінеджад переконаний, що Іран має право на „мирні ядерні технології". США 22 серпня заявили, що уважно розглянуть останню відповідь Ірану на стурбовані запити Заходу щодо ядерних амбіцій тієї країни. Проте адміністрація США попередила, що все одно наполягатиме на економічних санкціях, якщо Іран не відмовиться від збагачення урану. Керівник закордонної політики Евросоюзу Гав'єр Солана сказав, що пропозиції Ірану, які було оприлюднено 22 серпня, є ґрунтовними і потребують детальної аналізи. Китайський уряд заявив про свої сподівання, що Іран зверне увагу на стурбованість міжнародної спільноти і діятиме конструктивно. Рада Безпеки ООН дала Іранові час до кінця серпня на те, щоб припинити збагачення урану та уникнути економічних санкцій.

Польща протестує проти репресій у Білорусі

ВАРШАВА, Польща. – Негайного звільнення арештованих польських діячів вимагає у своїй заяві Міністерство закордонних справ Польщі. Поряд із тим, у документі міститься вимога „припинити переслідування діячів незалежного Союзу поляків у Білорусі". До такого кроку польську сторону насамперед спонукало „порушення елементарних прав національних меншин та міжнародних стандартів прав людини", – зазначив 22 серпня прес-секретар МЗС Польщі Анджей Садось. Він також заявив, що затримання білоруською міліцією кількох діячів Союзу поляків у Білорусі мало на меті залякати та недопустити до проведення засідання Головної Ради Союзу поляків у Білорусі. Попри утиски, засідання все-таки відбулося. У підсумках першого півріччя своєї діяльности Союз зазнав, що „попри несприятливі умови у Білорусі і неприхильність влади, організація функціонує справно". Як повідомив діяч Союзу поляків у Білорусії, лише влітку на відпочинок та навчання до Польщі поїхало понад чотириста дітей і кількадесять учителів. Однак колишній посол Республіки Польща у Мінську Маріуш Машкєвич перестерігає: варто очікувати щораз серйозніших репресій від білоруської сторони внаслідок відчуття поразки.

США можуть послати до Іраку резервістів

ВАШІНҐТОН. – 22 серпня критики заявили, що армії США в Іраку бракує вояків. Тисячі американських резервістів-морських піхотинців можуть бути покликані до лав армії та послані до Іраку й Афганістану через брак добровольців. Багато морських піхотинців резервістів служили в Іраку й раніше, проте вони є діючими резервістами, які реґулярно проходять бойовий вишкіл. Цей же раз уперше армія залучає неактивних резервістів, які не проходять вишколу, проте які все одно підлягають військовій службі. Згідно з розпорядженням Президента Джорджа Буша, дві з половиною тисячі можуть призвати до лав армії – якщо потрібно. Армія вже прикликала десять тисяч таких вояків, проте морські піхотинці, яких менше, відповідальні за більшу частину безпосередніх бойових дій. Критики вважають, що ця ситуація показує, наскільки американському війську бракує персоналу в Іраку.

Туркменістан зменшує експорт газу до Росії

АШГАБАТ, Туркменістан. – За повідомленням туркменського Міністерства нафти і газу, таке рішення ухвалили у зв'язку з ремонтними роботами на газогоні. Представники відомства наголошують, що експорт „блакитного" палива не перевищуватиме 66 мільйонів кубометрів у наступні 8 днів. Газопроводом, який територією Узбекистану та Казахстану проходить до Росії, щодня можна транспортувати 120 мільйонів кубометрів палива. Цього року Росія має отримати 55 мільярдів кубів газу, частину якого переправлять до України.

Іран продовжуватиме ядерні дослідження

ТЕГРАН, Іран. – Аятола Алі Хаменеї, духовний провідник Ірану, 21 серпня сказав, що його країна й далі проводитиме ядерні дослідження, незважаючи на вимогу ООН заморозити збагачення урану, і, що Іран прийняв рішення навпаки – прискорити працю над ядерними технологіями. Він каже, що США чинять тиск на Іран, щоб той відмовився від ядерних програм, хоча і знають, що Тегран не намагається отримати ядерної зброї. За день до цього представник міністерства закордонних справ Ірану сказав, що Тегран 22 серпня має дати відповідь на пропозицію західних країн, які запропонували допомогу в обмін на те, щоб останній призупинив усю ядерну активність. Рада Безпеки ООН дала Іранові час до кінця цього місяця, щоб той або прийняв пропозицію Заходу, або ж постав перед можливими санкціями.

Тепер Садама Гусейна судять за геноцид

БАГДАД, Ірак. – 21 серпня розпочався новий судовий процес над колишнім іракським президентом Садамом Гусейном – за звинуваченнями у геноциді. Його та шістьох інших колишніх іракських високо посадовців звинувачують у вбивстві понад сто тисяч курдів під час акції Анфал у 1988 році. Підсудні давали свідчення стосовно їх ролі в акції, в ході якої було застосовано хемічну зброю проти трьох тисяч селищ в північному Іраку відразу по завершенні війни між Іраном та Іраком. На лаві підсудних також двоюрідний брат С. Гусейна, Алі Гасан Маджіж, відомий як „Хемічний Алі". Колишній іракський президент наразі очікує вироку в ще одному судовому процесі за звинуваченнями у вбивстві 148 шиїтів в 1982 році. У спеціяльній залі судових засідань він сказав судді: „Ви тут в ім'я окупантів, а не в ім'я Іраку". Але потім він визнав, що він Садам Гусейн, президент Республіки Ірак і головнокомандувач іракськими збройними силами. Він відмовився визнати себе винним у діях, які кваліфікують як геноцид. Суддя наказав задокументувати цю заяву про невинність.

У Британії висунуто звинувачення заарештованим у справі змови

ЛОНДОН. – У Великій Британії судова влада висунула офіційні звинувачення групі підозрюваних змовників у справі щодо пляну знищити у повітрі трансатлантичні пасажирські літаки. Після тижня допитів проти одинадцятьох з групи більш як 20 заарештованих було врешті висунуто звинувачення. Вісьмом подано звинувачення у змові вчинити вбивство, а ще трьом – звинувачення згідно з анти-терористичним законодавством. Ще одинадцятьох осіб і надалі допитують. Лондонська поліція повідомила, що у ході слідства було знайдено приладдя для виготовлення бомб і те, що визначається як „відеозапис мученика-самогубці".

Італія готова очолити миротворців ООН у Лівані

РИМ. – Прем'єр-міністер Італії Романо Проді 22 серпня заявив, що його країна готова очолити місію Об'єднаних Націй у південному Лівані, – завдання, яке, як очікувалось, мала б взяти на себе Франція. Натомість Італія запропонувала зробити вагомий внесок до створення подібної миротворчої місії, і Р. Проді сказав, що Генеральний секретар ООН Кофі Анан ухвалить спеціяльне рішення з цього приводу. Італія надасть до миротворчого контингенту велику кількість вояків і тоді вже мала б перебрати на себе командуванням силами Об'єднаних Націй у Лівані.

Загальмувалися переговори про формування уряду

ПРАГА, Чехія. – У Чехії 23 серпня загальмувалися переговори про формування нового уряду. Перша спроба обраного минулого тижня після довготривалої урядової кризи прем'єр-міністра Чехії Мірека Тополанека скласти свій уряд меншости зазнала невдачі. Однією з основних причин є відсутність проґресу в переговорах між провідниками двох головних партій країни. М. Тополанек, який є головою Громадянсько-демократичної партії, не дійшов згоди з провідником соціяльних демократів і колишнім прем'єром Чехії Їржі Пароубкем, без підтримки якого уряд меншости, який прагне створити М. Тополанек, не має можливостей дістати довіру чеських парляментарів.

За матеріялами ЗМІ

Аскольд Лозинський: „Дещо про нашу Церкву, мову, історію і хліб

З виступу президента СКУ 18 серпня на IV Всесвітньому форумі українців у Києві

...На III Форумі, на доручення Президента України, я мав нагоду прозвітувати, що діяспора зробила для України. Хотів би почути на IV Форумі від Президента та представників влади України про заслуги держави перед діяспорою. Я не очікую допомоги для добре влаштованих громад на Заході. Залежить мені на вирозумінні, як і на політичній та матеріяльній допомозі біднішим громадам, зокрема колишнього СССР та його сателітів, а також новим громадам в країнах, де досі діяспора взагалі не діяла організовано або була незначною.

Дозвольте коротко зупинитися на питаннях з приводу нових громад новоприбулих „заробітчан" з України. Це велике число людей, дехто каже? що майже п'ять мільйонів. Сьогодні вони - не тільки посли української нації і держави, але також володіють значним фінансовим капіталом, котрий передається в Україну. Я передбачаю, що їх вклад в економіку України лише переказуванням грошей рідним становить понад п'ять відсотків загального валового продукту України. Вони потребують договорів про працевлаштування та забезпечення прав робітника, захисту від невільничої торгівлі, домовлення про визнання дипломів згідно з Болонською угодою, а також тісніших зв'язків з Україною. Найважливіше - вони заслуговують на пошану від влади своєї батьківщини – подібно, як їх поважають країни нових поселень. Вони потребують вирозуміння, як люди, що покинули рідний край не тому, що хотіли, а тому, що не було іншого виходу. Не зраджу таємниці, коли скажу, що від перших років незалежности відносно мала кількість людей збагачується в Україні і що, за малими вийнятками, ті, що при владі, стають багатими, а бідні залишаються бідними. То ж робімо так, щоб менше людей виїжджало з України, а більше поверталося. Мабуть, для цього треба буде владі ділитися з народом.

Наші земляки-українці Росії, Білорусі чи Польщі потребують допомоги зі сторони української держави, допомоги матеріяльної, а особливо політичної. Малі кроки в цьому напрямі зроблені з більш цивілізованою Польщею недавно у Павлокомі. Діло замирення наших народів розпочалось надмірно жертвенною українською стороною щодо Волині та Цвинтару Орлят у Львові. Нехай вважають нас надзвичично ввічливими, бо вибачаємось, хоч ніколи за всю нашу історію не окуповували чужих земель і не поневолювали інших. Одначе, Акція „Вісла", 60 років від якої сповниться в наступному році, залишається основною справою до полагодження. Досі Сейм Польщі не засудив та не розпочав серйозного процесу відшкодування за цей злочин. Але досі й Україна не зайняла становища у цій справі. Взаємини з Росією та Білоруссю, щоправда, складніші. Це по-суті тоталітарні режими. В додатку, так довго, як Україна залежна від Росії у завдоволенні енергетичних потреб, розмови між ними не будуть розмовами

(Закінчення на стор. 19)

IV Всесвітній...

(Закінчення зі стор. 1)

яча та колекціонера Моргана Вільямса зі США, присвячена Голодоморові в Україні у 1932-1933 роках) та виставки світлин.

18 серпня, вранці від імені учасників Форуму було покладено квіти до пам'ятників Т. Шевченкові, М. Грушевському та пам'ятного знаку „Жертвам Голодомору".

Після цього у Національному палаці мистецтв „Україна" відбулося урочисте відкриття Форуму. Спільну молитву очолили Патріярх УПЦ КП Філарет, предстоятель УАПЦ Митрополит Методій, Єпископ-помічник Верховного Архиєпископа УГКЦ Діонисій. УПЦ Московського патріярхату офіційно не була представлена на Форумі. З промовою виступив Патріярх Філарет, Єпископ Діонисій зачитав вітального листа від Патріярха Любомира Гузара.

З вітальною промовою виступив голова оргкомітету, міністер культури і туризму Ігор Ліховий. Промовляли голова УВКР М. Горинь, президент СКУ А. Лозинський (*промову подано на стор. 4-19*), голова Европейського конґресу українців Я. Гортяні, міністер закордонних справ Б. Тарасюк, голова ради Об'єднання українців Росії В. Дума та ін.

У виступі Б. Тарасюка було підкреслено, що в складі міністерства вже рік успішно діє Управління з питань закордонного українства, почалося здійснення Програми співпраці з закордонними українцями на період до 2010 року, при Кабінеті міністрів створена Національна комісія з питань закордонних українців. Вживаються заходи з відкриття за кордоном 29 культурно-інформаційних центрів України.

Під час виступу народного депутата Лілії Григорович у залі неодноразово лунали вигуки, зокрема „профукали Помаранчеву революцію!". У відповідь на це депутат попросила: „Підкладіть нам плече, не шматуйте цією залою тих, кого ви сьогодні маєте в цій Україні, – народного Президента і демократичні сили, які сьогодні підтримують його". Вона звернулася до делеґатів Форуму з проханням, щоб вони під час зустрічі з прем'єр-міністром України В. Януковичем (*яка не відбулася* – **Ред.**) порушили питання щодо підтримки Партією Реґіонів постанови Верховної Ради про визнання Голодомору та геноциду в Україні, яка раніше не була підтримана парляментом.

До присутніх звернувся з промовою Президент України Віктор Ющенко (*витяг з промови подано на стор. 5*). Президент сказав, що 19 серпня з делеґатами Форму зустрінеться прем'єр-міністер В. Янукович, але пізніше з'ясувалося, що В. Янукович на час Форуму виїхав до Москви нібито для медичного огляду в російській клініці. В. Ющенко вручив державні нагороди провідним діячам української діяспори.

Увечорі в палаці „Україна" відбувся заключний концерт Всесвітнього фестивалю закордонного українства.

19 серпня в „Українському домі" працювали секції з ряду напрямів громадської діяльности. На Форумі було утворено нову громадську організацію „Нова хвиля", яка представлятиме інтереси українців-заробітчан. „Нова хвиля" ставить на меті об'єднання та захист прав українців, які сьогодні працюють за межами держави. Обрано координаційну раду „Нової хвилі" і почесного голову – Оксану Білозір.

За дорученням прем'єр-міністра України, відбулася зустріч віце-прем'єра Дмитра Табачника із делеґацією Форуму, серед яких були колишній президент УНР в екзилі Микола Плав'юк, генеральний секретар СКУ Віктор Педенко, голова Европейського конгресу українців Ярослава Гортяні. Д. Табачник роз'яснив представникам діяспори певні питання політики уряду та принципи формування новітньої коаліції, а також проблеми взаємодії громадських організацій діяспори із українським урядом.

На пленарному засіданні УВКР делеґати заслухали і обговорили звіт голови М. Гориня, секретаріяту, контрольно-ревізійної комісії. Керівники секцій звітували про хід розгляду порушених питань і внесли пропозиції та доповнення до вироблених проєктів ухвал секцій. Було сформовано керівний склад, президію та контрольну комісію УВКР.

День закінчився концертом українських артистів – майстрів сцени світу – в Національній опері.

20 серпня в „Українському домі" відбулося проголошення ухвал Форуму. Увечорі на Співочому полі відбулось урочисте закриття форуму і концерт, в якому взяли участь популярні виконавці і гурти.

За матеріялами ЗМІ

Під час відкриття IV Всесвітнього форуму українців.

„Україна продовжує свою впевнену національну ходу!"

З промови Президента України Віктора Ющенка на IV Всесвітньому форумі українців

В. Ющенко промовляє на Форумі

У цій залі зібралися люди однієї крови. Наше зібрання буде присвячене Україні, українській долі, українській справі. Скажу відверто, мені надзвичайно імпонує той дух, який панує на цьому зібранні. Повірте, не солодко після деяких фраз сидіти в кріслі Президента, але я думаю, що це все спрямовано не для того, щоб обрізати українські крила, а щоб окрилити Україну, щоб зробити краще в Україні. І в цьому я бачу сенс нашого діялогу, можливо, нашої полеміки. Адже ми можемо деякі питання бачити під різними кутами.

Ми зустрічаємося напередодні 15-ої річниці Незалежности України (...). Усупереч будь-яким емоціям та відчуттю реальних чи примарних загроз, Україна – по суті, по правді, в кожній практичній дії – продовжує свою впевнену, переконливу національну ходу. І якщо йдеться про дотримання на цьому шляху зрозумілих ідеологічних орієнтирів, то сам час, логіка і сенс розвитку української історії дає їм визначення. Це – цінності ліберальні та національні. Вони означають – жити у свободі і справедливості, дотримуючись своїх виразних національних першооснов (...). Ми зуміли пройти через своє історичне пекло, а значить, історія визначила для нас мету і місію. І не маємо ані права, ані можливости зрадити їх чи – в найменшій зневірі – поставити під сумнів правильність кроків, які запобігають суспільним конфліктам (...).

Ми говоримо, що порозуміння може будуватися тільки на фундаментальних, засадничих для нації речах. Які це речі?

Перше. Це соборність нації, країни. Нам треба публічно відмовитися від хвороби федералізму, яка почала пробиратися в українську політику. Це не наша карта, не наша війна, це не український вибір. І що найголовніше – в політику його приніс не шахтар, не залізоруд, не металурґ – у політику його принесли політики. Це поняття політичної категорії. І розв'язувати і закопувати в минуле його треба між політиками.

Це і питання мови, про яке гаряче ведеться полеміка на сьогоднішньому зібранні (...). Коли ми говоримо про розвиток української мови, я не приймаю полеміку, що розвиток української мови здійснюється за рахунок якоїсь мови. Це глибоко не так. Українська мова розвивається не за рахунок грецької, івриту чи російської мови. Це наша материнська мова. Це наша державна мова. Якщо українець не збереже українську мову, вибачте, білорус, росіянин чи поляк її не збережуть, при всіх наших взаєминах. Це є хрест для української нації.

Але ми живемо у відкритому світі, і переконаний, що кожен представник будь-якої національности буде такі самі теплі слова говорити про свою мову. Кожна людина хоче, щоб її діти виховувалися в тій атмосфері і традиціях, в яких народилася вона сама і які вона хоче передати своїм дітям. Тому ми дійсно говоримо про розвиток української мови як державної, офіційної по всій території України. І це наше ключове завдання гуманітарної політики, це очевидна річ (...). Поряд із цим ми говоримо, що ця політика не призводить до мінімізації прав будь-якої меншини на володіння і застосування своїх мов. Це право европейське, воно йде поряд із нашим вибором української державности.

Хотів би наголосити, що коли ми говоримо про політичні порозуміння, мова йде і про помісну церкву. Мені важко збагнути, як можна говорити про духовну незалежність нації, не маючи помісної Церкви. Але я хочу давати дуже тонку відповідь, щоб вибрані з контексту мої фрази ввечері не йшли на шпальтах опозиційних видань, що Президент когось веде до котроїсь Церкви. Я хочу сказати, що я поважатиму вибір кожної людини, її духовну дорогу. Але говорячи з національних позицій, з позицій Української держави, мені, як православному, боляче дивитися на той розбрат, який панує в православних християнських Церквах України.

Тому коли ночами вели довгі дискусії над Універсалом, я наполіг, щоб це питання залишилося в положеннях Універсалу. Тому що це питання потребує відповіді. І вона не політична, а скоріше за все відповідь громадянина, віруючого, прихожанина, що ти не можеш спокійно дивитися на такі складні процеси в українській Церкві.

Ми говоримо про історичне примирення. Я не один раз збирав і представників воїнів Червоної армії, і сторону, яка представляє УПА, ОУН з одним благим наміром. Ветерани, ряди яких рідіють, повинні зробити ще одну велику справу на додаток до тих благих справ, які вони робили, – подати одне одному руку. Не передавати цю проблему синам, моєму поколінню. Я знаю, що для багатьох це важко. Для багатьох є особисті підстави займати ту позицію, яку вони займають. Але давайте дивитися на історію. Чому еспанці подали одне одному руку, хоча воювали на протилежних барикадах? Чому ми простили всіх, і німців, і японців, інші нації, а одне одного не можемо простити? І вибір стоїть далеко не в площині приватних відносин. Я переконаний, що для еспанців, які воювали один проти одного, був єдиний мотив: помиритися в ім'я Еспанії. Все решта – дрібниці (...).

Ми хочемо бачити Україну сильною, громадян – заможними, лад – демократичним, але це робота політики маленьких щоденних успішних кроків. Щоб у нас вистачило терпіння, щоб у нас появилася ця державна мудрість. Наш стратегічний напрямок інтеграції – до Европейського союзу і европейського ринку. Це непроста дорога.

Праця на благо України має єднати всіх українців

У Києві завершився IV Всесвітній форум українців, у якому брали участь делегати з усіх континентів, адже сьогодні, як подає газета „День“, за межами України мешкає 45 відс. усього українства. Провідною подією Форуму став виступ Президента України Віктора Ющенка, який вніс на розгляд Форуму проєкт „Національної концепції співпраці з закордонними українцями“, розроблений за його дорученням Міністерством закордонних справ. Він сказав, що українська діяспора, яка налічує майже 20 мільйонів українців у більш як 60 державах світу, являє собою унікальне, маштабне й вельми перспективне явище, тому Київ має перетворитися на координаційний й об'єднуючий центр діяльности світового українства.

Багато змін сталося в Україні від 19 серпня 1992 року, коли в Києві відкрився I Всесвітній форум українців. Потім був другий, третій... Проведені під патронатом держави, вони на практиці виявлялися заформалізованими й „благополучно“ забувалися. Прийняті ними резолюції та ухвали залишалися лише на папері. Довгий час для багатьох українців, які проживали й нині проживають за межами своєї історичної Батьківщини, Україна згадувалася або тужливим словом у розповідях батька й матері, або була світлим спогадом дитинства, або залишалася далеко недосяжною святинею, яку мріялось пізнати. Сьогодні Україна – вільна, суверенна держава. Але в Україні – на рівні держави й суспільства – не одразу визріло усвідомлене розуміння важливості духовної консолідації всього світового українства. За останні півтора року, після Помаранчевої революції, відбулися кардинальні зміни в сприйнятті України за кордоном. Демократія й громадянське суспільство перестали бути абстрактними для України поняттями. Українці свідомі необхідності продовжувати йти обраним шляхом. „Разом нас багато!“ – це гасло Майдану не втратило актуальности й нині.

Сьогодні Україна інакше ставиться до проведення Форуму. Зібрання стало розмовою з представниками світового українства – відвертою, предметною, націленою на майбутнє.

На Форумі прозвучала гостра критика сучасної влади, іноді навіть у формі вуличного віча. Було також висловлене гостре невдоволення повільним утвердженням державної мови, розколом Православних Церков, не завжди рішучим протистоянням різним маніпуляціям Росії. Яскравим прикладом загравань з Росією на вищих щаблях влади став несподіваний від'їзд до Москви прем'єр-міністра України В. Януковича, зустріч якого з делегатами Форуму офіційно проголосив сам Президент. Більшої зневаги до Президента і закордонного українства з боку новопризначеного керівника уряду України годі й шукати.

Усе ж Форум відбувся. Вперше за всю історію незалежної України держава ініціювала відкритий діялог зі закордонним українством. Україна у державних нагородах виявила вдячність усім, хто боровся за незалежність України, жив її тривогами й турботами, хто сьогодні готовий працювати на благо своєї історичної Батьківщини. Нагороджено окремих, але у їхніх особах визнано ролю усього закордонного українства, його громадських організацій.

Нині Україна переживає доленосний історичний етап. Її майбутнє залежить від незворотности розпочатих економічних і політичних реформ, від готовности продовжувати будувати громадянське суспільство. Незмінність зовнішньополітичних пріоритетів – курсу на европейську та евроатлантичну інтеграцію – також є однією з гарантій утвердження нової України, яка має зайняти гідне місце в об'єднаній Европі. Праця на благо спільної Батьківщини має й надалі єднати всіх українців, щоб від слова „Україна“ не щеміло в серці, а навпаки, щоб воно переповнювалося радістю й гордістю.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про п'ятнадцяту річницю

Нема де правди діти – але таки час летить стрілою – ми навіть не оглянулися, як ось стоїть перед нами п'ятнадцята річниця Незалежности молодої України. Отже, вона вже і не дуже „молода“, а рахуючи „людськими“ роками, щойно входить у повноліття. Тож час знову застановитися принаймні на хвилину – чи вона справді стала „повнолітньою“ та чи справді відповідно до цього свого „віку“ себе проводить.

Бо від молодої людини, яка закінчила п'ятнадцять років життя, ми вже вимагаємо певного зрозуміння своїх життєвих обов'язків та їх дотримання... Чи можемо цього самого вимагати від нашої молодої України? Нам видається, що таки можемо. Питання тільки, чи вона їх належно виконує і чи може невинними та чесними очами дивитися нам усім у вічі...

На це запитання мусить кожний з нас відповідно до своїх думок і сприймання дійсности відповісти сам. І здається, що тут будуть думки та враження таки дещо поділені – залежно від того, хто і як сприймає цю нашу дійсність і все те, що у цій дійсності зараз діється.

В одних це буде характеристичне ідеалізування цієї „дійсности“, в інших – дещо песимістичне уявлення її тепер і в найближчому майбутньому. Але це ніяк не змінює реальної дійсности, що саме „вдарила“ п'ятнадцята річниця Незалежности України.

П'ятнадцять років – це добрий проміжок часу, який таки вже вимагає того, щоб поробити певні підсумки та принаймні з'ясувати собі, що зроблено, а що повинно було бути зроблене. Не будемо підсумків робити на цьому місці. Хай їх зробить кожний читач відповідно до своїх думок та свого сприймання життя в Україні і в світі.

Цікаве, однак, чи оці підсумки будуть оптимістичні – чи песимістичні та як бачить дійсність пересічний українець, зокрема читач нашої рубрики у „Свободі“.

Значить, цікаво було б почути думки на цю тему – справжні, невимушені думки та погляди. Бо це був би відгук, не змушений патріотичними промовами чи закликами, а щирими безпосередніми почуттями читачів, різних віком, походженням та переконаннями українців, які такими залишилися без огляду на те, де вони живуть та як їхня доля розвинулася. А що О-КА оптимістка, то надіється, що цей відгук буде наскрізь позитивний!

О–КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

[illegible] — SVOBODA — [illegible]

Головний редактор – Ірена Ярoсевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата на рік $55,00 [illegible] – $65,00. Для членів УНСоюзу
$45,00 [illegible] – $50,00. [illegible] – $1,00.
[illegible] „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська e-mail: adsukrpubl@att.net	(973) 292-9800 дод. 3040
Передплата	– Марійка Пенджола e-mail: ukrsubscr@att.net	(973) 292-9800 дод. 3042

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

До з'їзду „реґенсбуржців"

З приводу чергового з'їзду „регенсбуржців" (регенсбурзької родини – як себе називаємо) 11–14 вересня ц. р. на Союзівці мені мимоволі прийшли на думку слова з вірша Валентини Юрченко:

Хоч як не бадьорімось,
та багато років
Вже втомою важкою налягло,
Сповільнюєм свої життєві кроки,
Та й жмут скорбот
захмарює чоло.

Вправді, ці слова вона написала до свого 90-ліття і стосуються вони не до всіх, але багатенько з нас це прикро відчуває. Тому:

„То ж не шукаймо коней вороних,
Щоб доганяти молодости вроду"...

Мені здається, що на цьому „етапі" життя ми вже не тільки не намагаємось доганяти молодість, а навіть і не дуже „тужимо", що вона не вернеться, та й не „шукаємо за щастям юних літ".

А з'їзджаємося ми тому, що не хочемо забути нашої спільної юности, нашої довголітньої дружби, нашого колишнього колективного „Я". Бо чи може хто зрозуміти нас краще, як ті, що переживали разом із нами?

Мабуть, це і є той час, та „магія", що притягає нас, бо ми розуміємо себе і відчуваємо, як усе змінилося, та не мусимо приховувати, що в наших душах ми таки лишилися „ті самі, що колись, хоч позміняв нас час"...

Цього року з'їзд плянується одночасно чи разом із „вихідцями" з інших таборів – Карлсфельду, Берхтесгадену і Ляндсгуту. Не думаю, що це повинно змінити атмосферу з'їзду. Адже хоч особисто ми й не знаємося, але наші долі-переживання дуже подібні: зруйноване війною дитинство, таборова юність, важкі перші еміґраційні кроки, для багатьох хлопців – відбуття військової служби. А потім – як для кого: здобуття освіти, праця, вростання і „в пір'я", і в новий ґрунт... І за тим усім ніби непомітно пролетіло понад пів століття!

Так, отже, хоч наші табори були в різних містах Німеччини, різними стежками ходили ми до різних виглядом шкіл, інакше називалися наші директори і вчителі, але чи аж так різнилося наше життя? Маю надію, що знайдемо багато подібности в усьому, а може, й зустрінемо своїх „двійняків"?

Людмила Ярко-Почтар,
Скач Плейнс, Н. Дж.

У кожному листі – своя правда

Д-р Осип Мороз з Кергонксону, Н. Й., реґулярно надсилає до „Свободи" усе, що стосується його громадської діяльности. Цього разу він надіслав листи Арсена Паламара з Тернополя і Надії (прізвище не подано), які дякують йому „за співпереживання, за повчальні друковані статті".

Шість листів про „Свободу" написала **Лідія Пашкевич** з Черкас, якій передплатило тижневик подружжя Дякунчаків. Їй подобається розділ „Мова про мову", сподобалися публікації про співака Олега Чмира, авіоконструктора Ігоря Сікорського, розповіді Вахтанга Кіпіані про сучасну Україну, описи Різдвяних свят, відзначення 20-річчя Чорнобильської катастрофи, статті по нові поштові марки України, розповідь Анатолія Гороховського про львівську залізницю, вірш Ростислава Василенка про Україну, а у фоторепортажі про вечір в Генеральному консульстві України в Ню-Йорку сподобалася світлина, на якій Роман Цимбал співає арію Петра з „Наталки Полтавки", звертаючись до консула Наталі Костенко.

З Млієва на Черкащині вчителька **Тетяна Курінна** повідомляє про закінчення відновлювальних праць в музеї Симиренків, де зібрано меблі, книги, картини, що передають відвідувачам пам'ять про цю славну родину.

Д-р Володмир Боднар, директор Школи українознавства ім. Т. Шевченка з Парми, Огайо, надіслав резолюції загального з'їзду Шкільної ради при УККА, що відбувся 16-18 червня у Рочестері, Н. Й. (*„Свобода", ч. 27*). Дякуємо! З резолюціями можна ознайомитися на інтернет-сторінці: www.rid-nashkola.org/resolut.htm.

Юрій Кравчук з Вільмінґтону, Делавер, побував у Львові і здивувався, що Росія має там своє консульство. „Чому Україна не має свого консульства, скажімо, у Краснодарі, де проживає багато українців? – запитує він у листі до редакції. В іншому листі Ю. Кравчук схвалює рішення уряду України про обов'язковий іспит з української мови для службовців, але сумнівається, чи після іспиту ті службовці вживатимуть українську мову у своїй щоденній праці.

Василь Никифорук з Ню-Йорку, голова об'єднання „Городенщина в діяспорі" переслав свого дописа з городенківської газети „Край", в якому закликає сприяти передплаті цього видання.

З Тернополя написала **Галина Ткач**, яка дякує за грошову допомогу на лікування її сина, яку вона дістала завдяки „Свободі".

Копію статті з американської преси проф. Тібора Мачана про шляхи досягнення економічної свободи у постсовєтських країнах надіслав **Юрій Вибачинський** з Каліфорнії.

Іван Генсьор з Ню-Джерзі надіслав спогад про о. д-ра Мирослава Любачівського, надрукований в газеті „Америка" 18 січня 2003 року. Він служив у таборі полонених вояків дивізії „Галичина" в Італії.

З Дніпропетровська написав наш постійний автор **Володимир Єфимов,** якого тривожить доля України у зв'язку з відомими змінами у її уряді. Родина **Карнаухів**, депортованих минулої зими зі США в Україну, просить молитов за вирішення їхніх проблем.

Надійшли подарунки з Америки

Гості і працівники лікарні серед дітей

До дитячої лікарні у Львові у травні ц. р. завітала Ольга Ісаєвич, директор фонду „Сейбр Світло", яка обдарувала дітвору дитячими книжечками з яскравими малюнками. Для сиріт, напівсиріт та дітей з бідних родин, що лікуються у нашій лікарні, книжечка є чи не єдиним джерелом пізнання світу.

О. Ісаєвич знайомилася з дітьми, які на той час були на лікуванні. Радості дітей не було меж. П'ятирічний Михась запитав, чи можна ці книжки брати з собою додому. Для дітей, які вивчають англійську мову, деякі з книжок були англійською.

Ольга Ісаєвич завітала до нас на прохання Божени Ольшанівської з організації „Американці в обороні людських прав в Україні" (АГРУ), яка вже роками різними способами підтримує наш шпиталь.

На гроші, зібрані Боженою Ольшанівською, ми закуповуємо ліки, медичну апаратуру, а діти з бідних родин, сироти і напівсироти отримують лікування безкоштовно.

Щиро дякуємо Божені Ольшанівській, яку ми називаємо покровителькою нашого шпиталю.

Д-р Леся Гладун
Львів

На перші відвідини шпиталика, д-ра Лесі Гладун, я йшла за дорученням Божени Ольшанівської з великими сумнівами.

Відлягло від серця після побаченого і почутого. Леся Гладун за фінансової допомоги українців США організувала затишний денний стаціонар для дітей. Тут діти можуть одержати консультації лікарів, прийняти процедури, мають ігрові та відпочинкові кімнати, телевізор та іграшки. Леся Гладун придбала нове обладнання, відновила і оздобила приміщення. Кожне нове відвідування шпиталика тішило, бо видно було результати дбайливої праці.

Ольга Ісаєвич,
Львів

Щоб львівський шпиталик продовжував лікування маленьких мешканців Львова, організація АГРУ продовжує збірку грошей на: „Lviv Clinic – AHRU". Адреса: 43 Midland Place, Newark, NJ 07106. Всі гроші йдуть на шпиталик, а кошти збірки будуть покриті з каси AHRU. Пожертви звільнені з податку.

Божена Ольшанівська,
Нюарк, Н. Дж.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Довідкове бюро УНСоюзу

Докладніше про „Coverdell"

Минулої п'ятниці потелефонувала до мене членка Українського Народного Союзу в справі моєї статті про „Coverdell". Вона якраз приїхала зі свого банку, де грошевила чеки, і спитала працівника банку про те, що я написав. Працівник відповів, що не ознайомлений з моєю статтею, але, на його думку, всі ощадні конта на вищі студії такі самі. Отож та українська мама вложила 1,000 долярів в банкове конто „College Savings Plan". Не дивилася на рахунок, аж приїхала додому, тому тепер телефонувала до мене.

Після рахунку з банку вона отримує тільки 5 відсотків як заробіток на конті; їй нарахували 25 долярів за відкриття конта; 8.75 відсотка – кошт продажу (87 дол. 50 центів). На конті залишилося лише 887 дол. 50 центів на студії її 12-літньої доні. Мама сказала мені, що я повинен встидатися рекомендувати такі конта.

Ось, дорогі читачі, вияснення.

Всі ощадні конта на вищі студії **не є** такі самі. Конто УНСоюзу „Coverdell" – це „Education Savings Account". Не потрібно 1,000 долярів, щоб відкрити конто (досить 100 долярів). Ви будете отримувати: 5.5 відсотка як заробіток на конті; немає коштів вписового; немає жодних коштів продажу.

Якби ця українська мама докладно прочитала мою статтю, її доня тепер мала б повну суму – 1,000 долярів в конті, що заробляє 5.5 відс. річно (а не лиш 887 дол. 50 центів, що заробляє 5.0 відс.). В додатку, її доня отримувала б стипендію УНСоюзу всі чотири роки університету, її доня могла б ночувати на Союзівці зі знижкою, її доня могла б замовляти передплати „The Ukrainian Weekly" чи „Свободи" зі знижкою, та мала б інші привілеї.

Ви маєте вибір. УНСоюз дбає про вас. А банк дбає про щораз вищі й вищі заробітки. Секретарі УНСоюзу вже будуть мати зелені аплікації на „Coverdell" цього тижня. Або телефонуйте безпосередньо до канцелярії УНСоюзу на безкоштовне число 1-800-253-9862. Електронна адреса: una@unamember.com

Осип Гаврилюк,
професійний продавець
забезпечень УНСоюзу,
штат Ню-Йорк
Електронна адреса:
osyp@unamember.com

Чому не перетворити Союзівку" у „Запорізьку Січ?"

Ні для кого не є таємницею, що Союзівка є тягарем для Українського Народного Союзу та, зрештою, і для української громади Америки. Існує нагальна потреба позбутись цього тягара, не втрачаючи самого історичного місця гуртування української громади. На мою думку, хибною є ідея продовжувати утримувати Союзівку виключно як оселю для літнього відпочинку, навіть у приватних руках. Відомий курорт „Верховина," що був на утриманні Українського Братського Союзу, не став прибутковішим після продажу у приватні руки. Чи Союзівка має кращу долю?

На Союзівку потрібно залучити нових відвідувачів поза українською громадою – у той самий спосіб, як українські фестивалі користуються популярністю серед інших етнічних груп.

В штаті Мериленд кожного літа у побудованому серед поля бутафорському місті епохи короля Артура проходить фестиваль Ренесансу. Тут за невелику плату родини можуть відвідати місто давнини та дізнатись про історію та побут Англії у середньовіччі, навчитись старовинним ремеслам, спостерігати за лицарськими турнірами та скуштувати їжу за давніми британськими рецептами, або просто відпочити у іншій обстановці. Тисячі відвідувачів з околиць та інших штатів наповнюють чималий майдан своїми автами щосуботи та неділі. Сам фестиваль є візитівкою Мериленду.

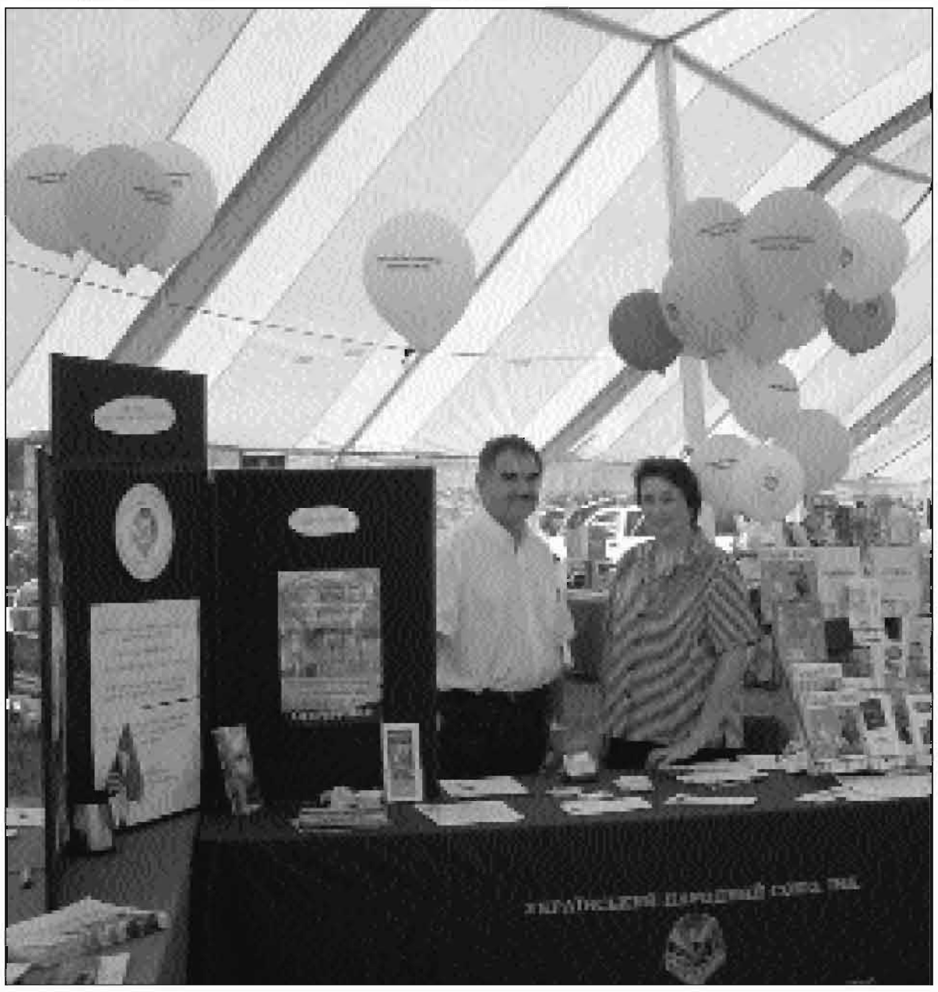
Багато розмов є в українській громаді про українські музеї і про те, як передати спадщину наступним поколіннням, як розповісти американцям про Україну у такий спосіб, щоб вони запам'ятали її та не плутали з Росією або Польщею. Цікавим вирішенням для Союзівки могло б бути спорудження на її території „Запорізької Січі" та перетворення оселі на місце постійного українського фестивалю з тематикою козацтва та старовинної України. У такій „Запорізькій Січі" могли б відбуватись козацькі бої, плестись килими, шитись вишиванки, розмальовуватись писанки, глечики та куманці, лунати українські пісні та гопак, звучати сопілки та скрипки, пектись запашний український хліб та інші небачені в Америці страви.

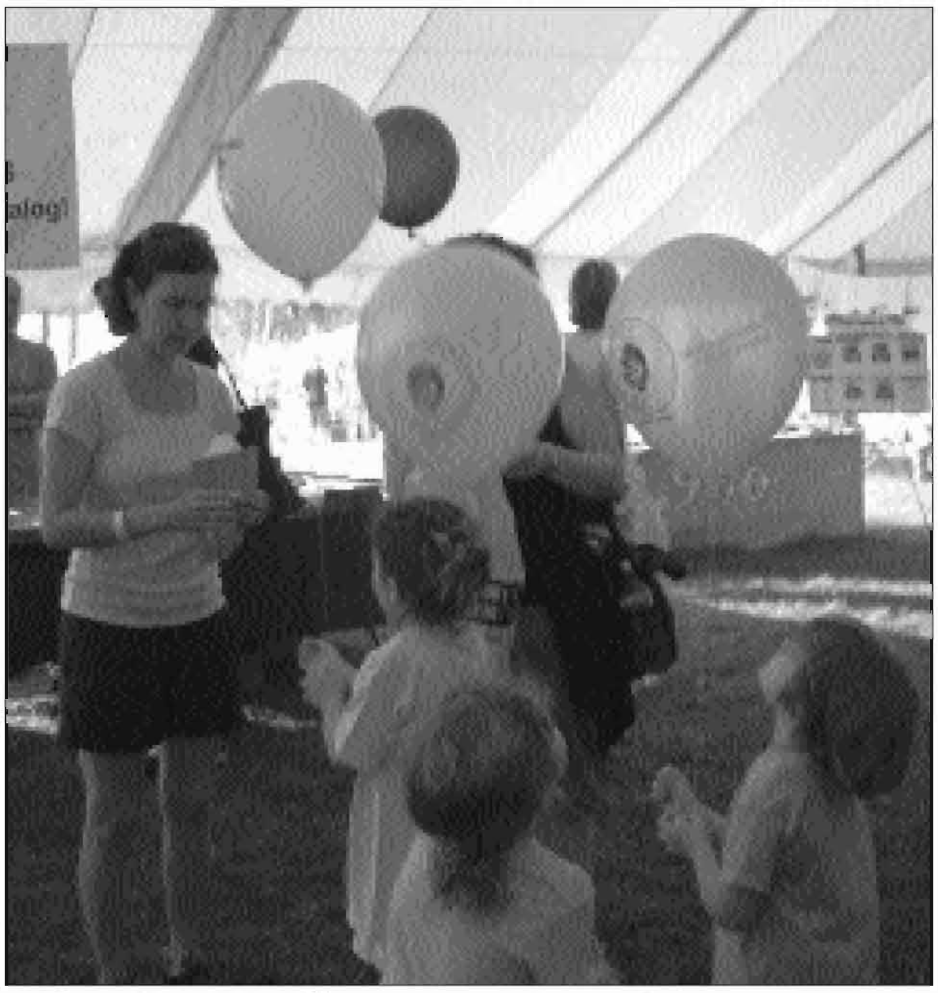
У громаді існує досвід та знання для проведення подібних заходів. Я впевнений, що малі та середні підприємці бачитимуть у цьому нагоду для заробітку, молоді та талановиті артисти та мистці не проминуть нагоди показати себе, та й сам проєкт може стати єднаючим для всієї громади.

Невже ця мрія нездійсненна?

Олег Волошин,
секретар 284-го відділу
Українського Братського Союзу
Елікот Сити, Мериленд

Український Народний Союз – учасник фестивалю на „Верховині"

14-16 липня на оселі „Верховина" відбувся щорічний український фестиваль (див. „Свободу", ч. 30), на якому незмінну зацікавленість викликало шатро Українського Народного Союзу. Впродовж усієї неділі тут працювали секретар 133-го Відділу УНСоюзу Михайло Богдан і його дружина Ненсі (фото ліворуч). Вони роздавали свіжі числа газет УНСоюзу, приймали передплату, розповідали про можливість забезпечень. На фото праворуч – діти на фестивалі теж дістали подарунки. *Фото: Стефан Вельгаш*

ДО 150-РІЧЧЯ ВІД НАРОДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА

Іван Франко і ми

Іван Драч

Мабуть, багато з наших сучасників пройшли через Франкову самокритичну науку, гостру і дошкульну, але оздоровлюючу. Пам'ятаю, яким страшним холодним душем в студентські літа було прочитання передмови до польського видання „Галицьких образків", „Дещо про себе самого". Я довго не знаходив собі місця – важко було повірити, що то слова Його:

„Насамперед признаюся в тому гріху, що його багато патріотів уважає смертельним моїм гріхом: не люблю русинів. Проти тієї гарячої любови до „братського племені", яка часто бризкає зі шпальт польських реакційних газет, моя сповідь може видатися дивною. Але що ж робити, коли вона правдива... Так мало серед них знайшов я справжніх характерів, а так багато дріб'язковости, вузького егоїзму, двоєдушности й пихи, що справді не знаю, за що я мав би їх любити, незважаючи навіть на тисячі більших і менших шпильок, які вони, не раз з найкращим наміром, вбивали мені під шкіру...".

Коли Шевченко був для мене, тодішнього студента, наче посланим з неба, богоданим, і він не писав, а провіщував, то Іван Франко батожив мою романтичну свідомість солоним роз'їдаючим інтелектом і допікав до дна: „Признаюсь у ще більшому гріху: навіть нашої Русі не люблю так і в такій мірі, як це роблять або вдають, що роблять, патентові патріоти. Що в ній маю любити? Щоб любити її як географічне поняття, для цього я занадто великий ворог порожніх фраз, забагато бачив я світу, щоби запевняти, що ніде нема такої гарної природи, як на Русі. Щоб любити її історію, для цього досить добре знаю її, занадто гаряче люблю загальнолюдські ідеали справедливости, братерства й волі, щоб не почувати, як мало в історії Русі прикладів справжнього громадянського духу, справжньої самопожертви, справжньої любови.

Ні, любити цю історію дуже тяжко, бо майже на кожному кроці треба б хіба плакати над нею. Чи, може, маю любити Русь як расу – цю расу обважнілу, незграбну, сентиментальну, позбавлену гарту й сили волі, так мало здатну до політичного життя на власному смітнику, а таку плідну на перевертнів найрізнороднішого сорту? Чи, може, маю любити світлу будущину тієї Русі, коли тої будущини не знаю і для світлости її не бачу ніяких основ?..".

Чекай, казав я собі, бороначи Івана Франка, від нього самого, але ж це він згодом звертався: „Народе мій, замучений, розбитий", відповідаючи Паньковi Кулішеві на такі ж несправедливі і розпачливі слова: „Народе без пуття, без чести, без поваги"... Адже Іван Франко саме такий нещадний і зумисно дошкульний. Дошкульний, щоб пробудити до активного життя зневірену і оспалу масу.

Отож після таких пекучих і палаючих інвектив, написаних наче на небесах нашої української долі, бачиш його на покірних колінах обов'язку і в пориві встаєш за ним.

„Коли мимо цього почуваю себе русином, то, як бачиш, шановний читачу, цілком не з причин сентиментальної натури. Примушує мене до цього передовсім почуття собачого обов'язку. Як син українського селянина, що викормився чорним селянським хлібом, працею твердих селянських рук, почуваю себе до обов'язку панщиною цілого життя відробити ці шеляги, що їх видала селянська рука на те, щоб я міг видряпатися на висоту, де видно світло, де пахне воля, де яснють вселюдські ідеали. Мій український патріотизм – то не сантимент, не національна гордість, то важке ярмо, яке доля положила на мої плечі. Я можу показувати своє незадоволення, можу потиху проклинати долю, що вложила на мої плечі те ярмо, але скинути його не можу, бо тоді б я став підлим відносно власного сумління. І коли що полегшує мені двигати це ярмо, так це те, що бачу український народ, як він, хоть і нині бідний, слабий і безпорадний, але все-таки помалу підноситься, чує в щораз ширших масах жажду світла, правди і справедливости і шукає шляхів до них. Отже, варто працювати для цього народу, і ніяка чесна праця не піде на марне...".

Франкознавці знають, що найповніший бібліографічний покажчик його творів містить понад чотири тисячі назв. За п'ятдесятитомником, не так давно й виданим, стоять у черзі невиданих п'ятдесят томів. Та чи багато читачів можуть, поклавши руку на серце, сказати, що вони подолали це Франкове високогір'я? Коли серед франкознавців поширений такий характерний образ: Іван Франко – це велетенське глибоке море, а кожний дослідник лише ходить його берегом. Походімо сьогодні й ми, спонукані ювілеєм, у межах цього короткого часу.

Ось у Харкові, на відкритті Конґресу україністів, концерт супроводять чотири актори, в яких глядач упізнає слобожанина Сковороду, наддніпрянця Шевченка, волинянку Лесю і галичанина Франка. Можна сперечатися чи не сперечатися з приводу їхньої географічної прописки, але можна зрозуміти українця в кожному куточку України (та і в росіянинові також), що Іван Франко (з поруч названими) все ж є органічним світовим паспортом кожного з нашого племені, є мірилом духу і творчого засягу кожного з нас. У нас є Франко! – кажемо ми.

На сторіччя Франка в США Євген Маланюк дозволив собі слова, проти яких опирається моя душа: „Наслідком фатального завузлення цілого ряду непереможних перешкод, Франкові до кінця життя не пощастило стати на повний зріст ані великим поетом, ані великим ученим, ані великим мислителем, ані – що найтрагічніше, може, для нас, – великим організатором і провідником народу. Але ця характеристична і, сказав би я, специфічна Франкова велич парадоксально вміщала в собі своєрідну синтезу всіх тільки що перелічених величностей, бо він був одночасно і суспільним діячем, і політичним мислителем, і ученим, і повістярем, і драмтургом, і поетом – і то на такім рівні, і в такій повноті, яка нагадувала хіба мужів італійського Відродження чи наших Київських Атен могилянсько-мазепинської доби...".

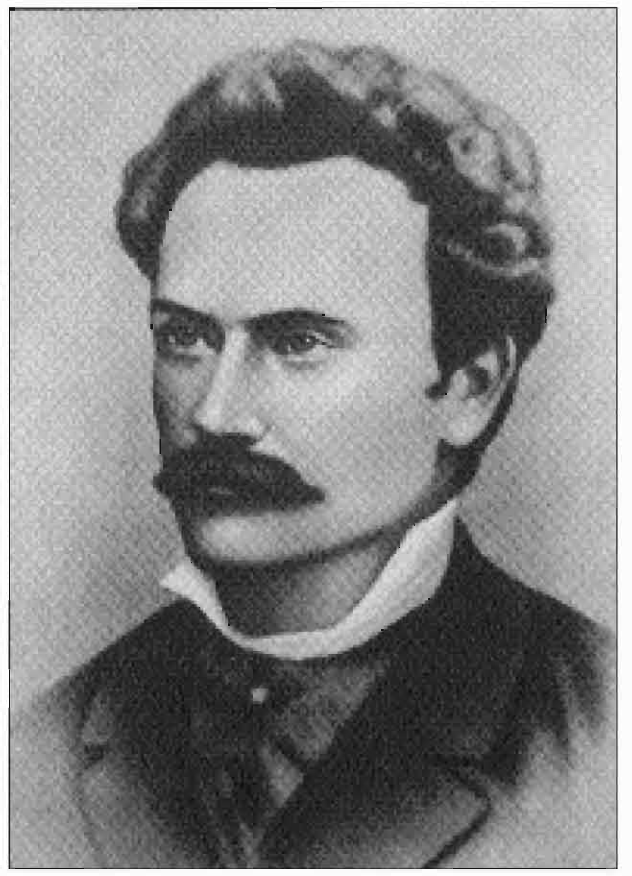
Мов студентові на екзамені, хочеться викласти проникливому екзаменаторові Євгенові Маланюкові такі шедеври, як ознаки великости кожного із жанрів: „Захар Беркут" – плід молодого (в 26 років) генія прози, „Мойсей" і „Похорон" (особливо „Похорон", який захоплює кінематографічністю і освоєнням задзеркалля). Це великі поеми, а не заміри на велич! Обчитуючи різноманітну літературу про генія козаччини, візьміть-но лишень „Богдан Хмельницький в історичних піснях польського народу" – і вас приголомчить розмах крил і глибина засягання історика – Костомаров і Грушевський після цієї розвідки здадуться вам млявими і анемічними...

На кожен виклик Євгена Маланюка дуже легко відповідати переліком таких досконалих звершень, як „Украдене щастя" або „Що таке поступ?", як „Зів'яле листя" або супершедевр, вигранований у музиці Миколою Лисенком, „Безмежнеє поле в сніжному завою".

Але як же віримо Євгену Маланюкові, коли він стверджує: „І коли Іван Франко саме на цих теренах великою людиною став (й чим далі, тим більш ставатиме), то завдячувати це він міг лише сам собі і виключно собі, заплативши за свою велич важкою ціною своєї страшної біографії, щоденною жертвою свого понадлюдського труду і щоденною боротьбою з оточенням, обставинами і самим собою. Отже, сталевій силі своєї волі та характеру – своєї виняткової особистости. Бо особистість і є, власне, те, що найбільше вражає і вражатиме в нім. В його характері і не традиційній, майже не українській волі саме сконцентрована його велич і тієї величі таємниця".

На початку нашого століття Симон Петлюра на сторінках „Украинской жизни" проголосив Івана Франка речником української маціональної ідеї – подивіться його статтю „Іван Франко – поет національної чести". „Після Шевченка, – писав він, – долю поета-провідиря національного ідеалу українського народу прийняв Іван Франко: це високе покликання гідно і з честю виконав".

„В громадсько-поетичній проповіді, – пише Симон Петлюра, – поет має на увазі: 1) реального ворога, частково історичного, частково сучасного, що його насильство сковувало й сковує розвиток українського народу; 2) ворога, що затаївся в колективній душі українській в здавен

Іван Франко (1890 р.)

понівеченому історією національному „я", який ще небезпечніший, ніж перший".

Іван Франко воював з „рабськими рисами і від'ємними напластуваннями, що утворилися протягом історії в природі самого українця", який значною мірою зберіг ці „риси" і „напластування" у своїй ментальності до сьогодні. Іван Франко, за Симоном Петлюрою, поет національного сорому, та не того, що „спалахне востаннє й згасне в чаді дальшого занепаду, а того, що революціонізує свідомість, змушує глибоко заглянути у власну душу і розгортається в полум'я відродження".

На початку нашого століття в „Одвертому листі до галицької української молоді" Іван Франко наче звертається до сьогоденної української інтеліґенції та до тих зневірених, хто не бачить для себе реальної роботи в скрутних умовах кінця нашого віку:

„Перед українською інтеліґенцією відкривається тепер, при свобідніших формах життя в Росії, величезна дійова задача – витворити з величезної етнічної маси українського народу українську націю, суцільний культурний організм, здібний до самостійного культурного й політичного життя, та при тім податний на присвоєння собі в якнайширшій мірі і якнайшвидшім темпі загальнолюдських культурних здобутків, без яких сьогодні жодна нація і жодна, хоч і як сильна, держава не може остоятися...".

Чи не чуєте ви в цих розмислах галичанина вболівання сьогоднішнього Президента за перетворення населення на націю, а території – на державу?

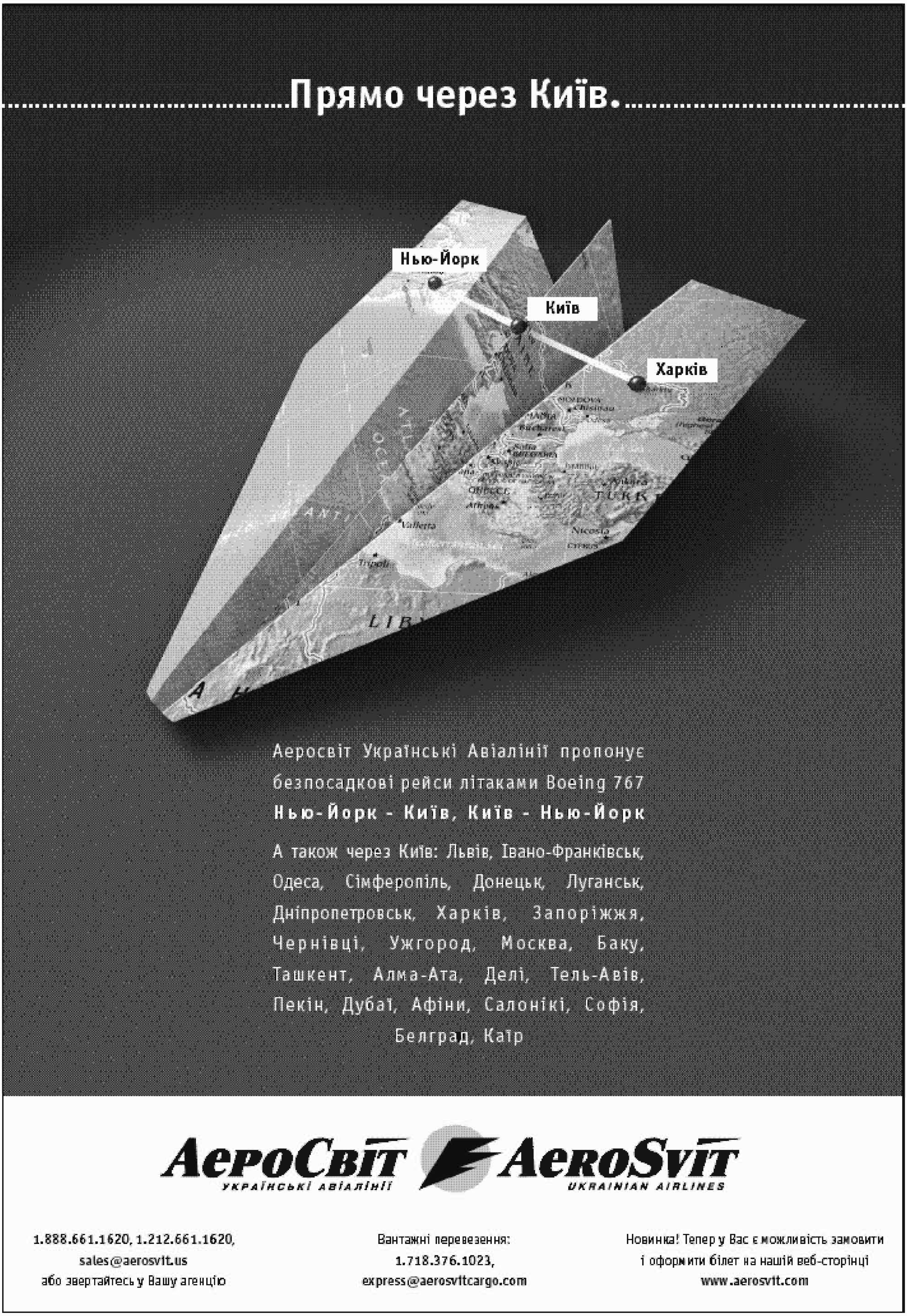
Понад сто років тому, 1903 року, в праці „Що таке поступ?" Іван Франко напророчив людству такого, у що неможливо було повірити, але наше з вами століття переконало нас у жорстокій дійсності: „... Всеможна сила держави (марксистівської) налягла б страшенним тягарем на життя кожної поодинокої людини. Власна воля і власна думка... мусіла б щезнути... Виховання... зробилося б мертвою, духовною муштрою. Люди виростали б і жили у такій залежності, під таким доглядом держави, при якій тепер у найабсолютніших державах нема й мови. Така держава сталася б величезною тюрмою.

А хто держав би в руках керму тієї держави? Цього соціял-демократи не говорять виразно, та у всякім разі ці люди мали б у своїх руках таку величезну владу над життям і долею мільйонів, якої ніколи не мали найбільші деспоти".

Сто років тому Іван Франко нас попереджав:

„Жорстокі наші часи! Так багато недовір'я і ненависти, антагонізмів намножилося, що не довго ждати, а будемо мати (а властиво, вже маємо!) формальну релігію, основану на догмах

(Закінчення на стор. 24)

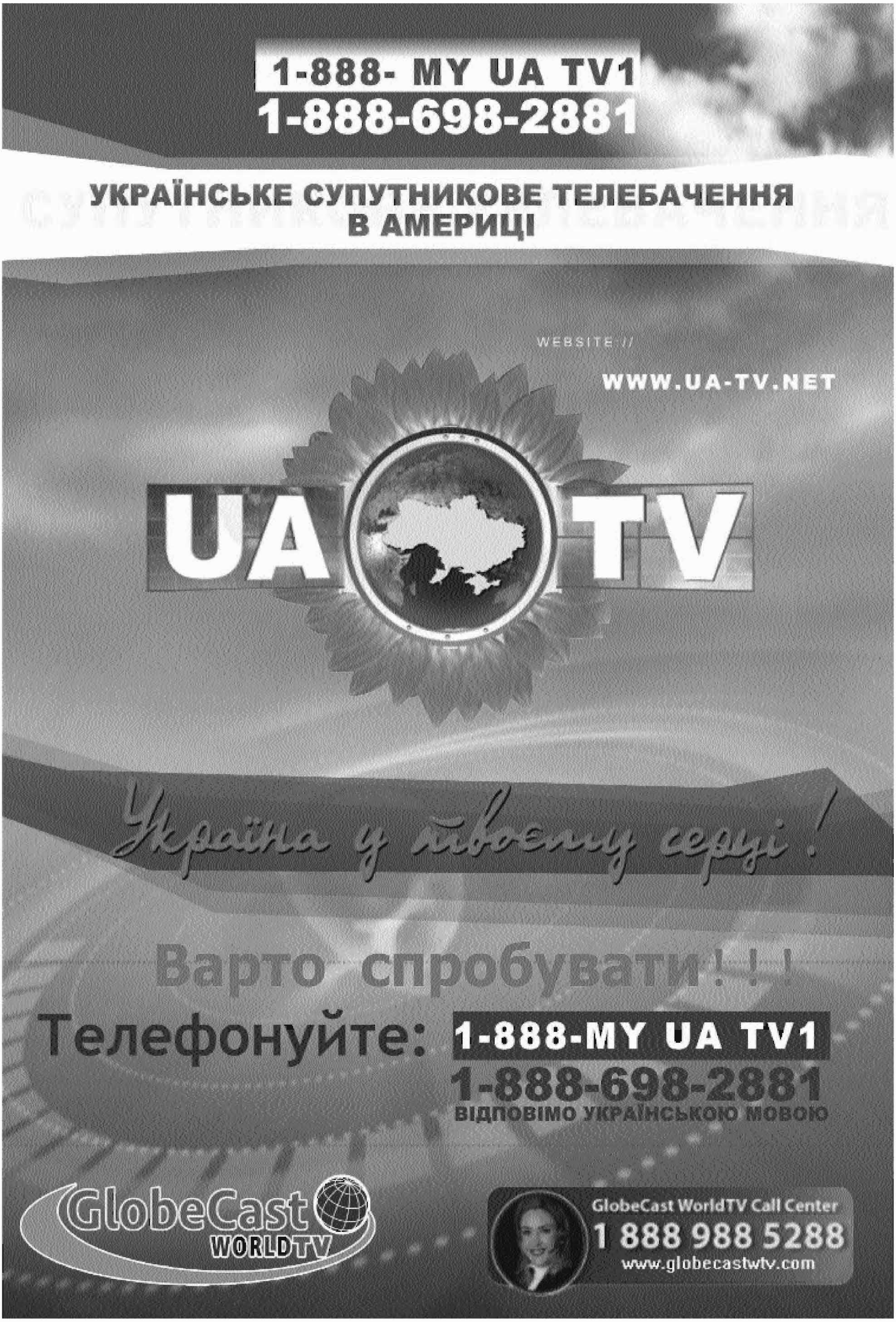

Прямо через Київ.
Нью-Йорк
Київ
Харків
Аеросвіт Українські Авіалінії пропонує безпосадкові рейси літаками Boeing 767
Нью-Йорк - Київ, Київ - Нью-Йорк
А також через Київ: Львів, Івано-Франківськ, Одеса, Сімферопіль, Донецьк, Луганськ, Дніпропетровськ, Харків, Запоріжжя, Чернівці, Ужгород, Москва, Баку, Ташкент, Алма-Ата, Делі, Тель-Авів, Пекін, Дубаї, Афіни, Салоніки, Софія, Белград, Каїр
АероСвіт
Українські Авіалінії
AeroSvit
Ukrainian Airlines
1.888.661.1620, 1.212.661.1620,
sales@aerosvit.us
або звертайтесь у Вашу агенцію
Вантажні перевезення:
1.718.376.1023,
express@aerosvitcargo.com
Новинка! Тепер у Вас є можливість замовити і оформити білет на нашій веб-сторінці
www.aerosvit.com

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Нагороди для „Рідної школи" за півстолітню працю з молоддю

ЧИКАҐО. – Після завершення 2005-2006 навчального року учні, вчителі, директор Школи українознавства „Рідна школа", батьки і духовенство зробили пам'ятну світлину на сходах катедри св. о. Миколая. Невдовзі Надія-Людмила Хойнацька, директор школи, була запрошена до Марії Папас, скарбника кавнті Кук, яка вручила їй дві почесні відзнаки – нагороду для Школи українознавства, що понад 50 років виховує молоді покоління українців, а також директорові школи за багаторічну віддану працю. Допомагає директорці Шкільна рада, яку очолює Марта Козицька. На фото: 3 червня, в день закінчення навчального року. Віра Журавська

1-888- MY UA TV1
1-888-698-2881
УКРАЇНСЬКЕ СУПУТНИКОВЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ
В АМЕРИЦІ
WEBSITE //
WWW.UA-TV.NET
UA TV
Україна у твоєму серці!
Варто спробувати!!!
Телефонуйте: 1-888-MY UA TV1
1-888-698-2881
ВІДПОВІМО УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
GlobeCast WORLDTV
GlobeCast WorldTV Call Center
1 888 988 5288
www.globecastwtv.com

День Пластуна на „Новому Соколі"

ЧИКАҐО. – Найстарша пластова оселя в Америці „Новий Сокіл", незважаючи на зливу, 22 липня вітала батьків і гостей під час Дня пластуна. В просторій їдальні відбулася Служба Божа, яку відправив о. Стефан Кукліч, парох церкви св. Івана Хрестителя в Кенморі, Н. Й., відбулося також освячення куреня, який збудували професійні майстри-пластуни разом з помічниками та місцевими добровольцями.

Увечорі, біля ватри, пластуни продовжили програму співами, жартами без кінця. Програму започаткував голова оселі пл. сен. Маріян Стасюк.

В неділю відбулася парада учасників табору, змагання юнацтва і новацтва.

Табір відвідали голова КТК ст. пластун Василь Літепло, а також три старші пластуни з Києва та Львова – Станислав Андрійчук, Андрій Вахній, Сергій Шкаран, які в червні були учасниками „Лісової школи" в горах Кетскил.

Пл. сен. Оля Чмола

В листопаді відбудеться симпозіюм „Українська ікона: досвід діяспори"

Міністерство культури і туризму України у третій декаді листопада ц. р. проведе у Києві міжнародний культурологічний симпозіюм „Українська ікона. Іконотворчий досвід діяспори".

Програма симпозіюму включає науково-практичну конференцію за участю культурологів, мистецтвознавців, іконописців з числа закордонних українців різних країн світу; виставку української ікони з фондів українських музеїв та приватних колекцій; презентацію нових іконодослідницьких видань. Для учасників симпозіюму буде організована культурна програма. Організаційний комітет забезпечить учасників безкоштовним проживанням, харчуванням та участю у всіх заходах. Транспортні витрати сплачують самі учасники симпозіюму.

Заяви на участь в симпозіюмі просимо надсилати до міністерства на електронну адерсу: diaspora@mincult.gov.ua або dudka@mincult.gov.ua. Факс (380-44) 235-3257.

Посольство України в США

17 вересня: Панахида в пам'ять жертв Голодомору

ЧИКАҐО. – В неділю, 17 вересня, в Українському православному соборі св. Володимира (2250 West Cortez) буде відслужено Панахиду в пам'ять жертв Голодомору 1932-33 років в Україні. Після Панахиди в Українському культурному центрі відбудеться „Голодний обід" і мистецька програма (вступ 10 дол.).

До участі у програмі запрошені з Києва доповідачі Павло Мовчан і Олесь Попович .Докладніша інформація є на сторінці Інтернету: www.ukrainian-genocide.com. Електронна адреса: usa@sbcglobal.net

Микола Міщенко,
голова Фундації українського геноциду в США

8 жовтня: Свято Стемфордської епархії і пісенний фестиваль

СТЕМФОРД, Кон. – Стемфордська епархія УКЦ запрошує всіх українців на молитву за Україну та на фестиваль української пісні, який відбудеться 8 жовтня ц. р. у Стемфорді.

У святкуваннях візьмуть участь представники українського уряду і держави. Широка концертна програма, з участю відомих артистів з України і діяспори, є благодійним внеском наших мистців у фонд будівництва собору Воскресіння Христового у Києві.

Всі кошти, зароблені цього дня від продажу квитків, їжі та ін., підуть на зведення Патріяршого храму, і в такий спосіб кожна людина, присутня на фестивалі, вкладе свою цеглинку у зведення храму любови та будівництво духовного фундаменту Української держави.

Адреса фестивалю: 195 Glenbrook Rd., Stambord, 06902. Події: площа семінарії св. Василія Великого, о 10:30 – Літургія, Молитва за Україну; 12:00 – початок концертної програми за участю Народного артиста України Павла Дворського, Заслуженої артистки України Лілі Остапенко, Заслуженого артиста України Григорія Драпака, відомих виконавців української пісні і танцю Алли Куцевич, сестер Павлишиних, сестер Оросів, гуртів „Четверта хвиля", „Українська родина", „Святкові дні", танцювального ансамблю „Калинонька".

Ми готові святкувати!
Більше можливостей
вибору, коли Ви
відправляєте
гроші в Україну
vigo SM
грошові перекази
MONEY TRANSFER
*Сума від
$8 і вище
Користуйтеся тепер нашими швидкими
й надійними грошовими переказами через:
ПриватБанк
ОЩАДБАНК
ЗАВЖДИ ПОРУЧ
Станьте нашим агентом.
Телефонуйте 1-800-777-8784 x2661
Телефонуйте 1-866-374-9385 для більш детальної інформації
або зв`язуйтесь з нашими агентами:
NEW YORK
ORBIT SERVICES INC. 3139 CONEY ISLAND AVE BROOKLYN NY 11235 718-615-1116
UKRAINE NATIONAL FEDERAL CREDIT UNION 215 SECOND AV NEW YORK NY 10003 212-533-2980
MOSVIDEOFILM II (MOL VIDEO INC) 102-47 QUEENS BLVD FOREST HILLS NY 11375 718-997-0626
EURO AGA INC. 943 MC. DONALD AVE. BROOKLYN NY 11218 718-633-5108
EUROPA TRAVEL 46-12 NEW UTRECHT AVENUE BROOKLYN NY 11219 718-972-3999
VIGO NEW YORK 33 WEST 46TH ST 2ND FL. 111. NEW YORK NY 10036 212-398-1576
CHICAGO
CHAIKA 2319 W CHICAGO AVE CHICAGO IL 60622 773-486-6563
CHAIKA 5736 W BELMONT, STE.2 CHICAGO IL 60634 773-282-2002
KARAM AGENCY 940 HARLEM AVE GLENVIEW IL 60025 847-729-4340
ADINA FLOWERS 7929 LINCOLN AVE SKOKIE IL 60070 847-675-0130
BACIK DELI 7744 N MILWAUKEE AVE NILES IL 60714 847-470-1717
CITY OF JOY 8710 GOLF RD NILES IL 60714 847-296-8849
MILAR TRAVEL 2970 MARIA AV STE 113 NORTHBROOK IL 60062 847-564-7760
Ліцензія на пересилку грошей від банківського департаменту штату Нью-Йорк.
© 2006 Vigo Remittance Corp. All Rights Reserved.

Шоста „Лемківська ватра“ в США

Учасників „Лемківської ватри” вітає Стефан Гованський

ЕЛЕНВІЛ. Н. Й. – Вже шостий рік підряд Організація Оборони Лемківщини (ООЛ) в США провела „Лемківську ватру”, яка відбулася 23-26 червня ц. р. на оселі СУМ. Вже перед концертною програмою над ватральним полем линули пахощі традиційних печених на рожнах поросят, котрих було досить дла всіх. Не забракло й вареників, ковбаси з капустою та гарячого борщу й холодних напоїв.

Після обіду, на офіційному відкритті, староста „Ватри” Василь Гаргай, привітавши присутніх, запросив на сцену голову Крайової управи ООЛ Зенка Гальковича, голову Фундації дослідження Лемківщини Стефана Гованського, почесного голову цієї Фундації Мирона Миця, головного доповідача на Ватрі Катерину Мицьо, колишнього голову КУ ООЛ Юліяна Котляра, представників відділів ООЛ.

Зенон Галькович у своєму вітальному слові підкреслив важливість щорічного проведення „Ватри”, яка зближує й єднає людей. „Лемківські ватри“ щороку відбувались у Польщі, Україні, Словаччині, Сербії та Канаді, де доля розсіяла лемків з ніколи не забутої ними батьківщини.

Стефан Гованський пригадав присутнім, що „Ватри” в діяспорі – то вже традиція, бо ще перед Другою світовою війною відбували такі „Ватри”. В Українському лемківському музею у Стемфорді, Кон., є світлина виходців з Вислока Великого на Лемківщині, які зустрілись 6 серпня 1939 року на фармі „Синява” в Пенсильванії.

До традиційного запалення ватрального „вогниська” староста запросив Юліяна Котляра, Івана Заваду, Івана Васічка і Андрія Кащака. Капеля ансамблю „Четверта хвиля“ та квартет „Під облачком“ й „Метелиця” виконали народну пісню „Гори наші, Карпати”.

Відтак розпочалась концертна програма, яку провадили Анна Прегнер та Степан Герилів. На сцені виступали професійні артисти і аматори, співаки та танцюристи, які відгукнулися на запрошення організаторів. Виступали ансамбль „Під облачком“, танцювальні групи „Мрія“ з Пасейку і „Барвінок“ з Асторії, Н. Й., сестри Лідія і Ґабріеля Ороси, Інна Сидорак та Віка Голубєва. Концертну програму продовжили виступи танцювальної групи „Іскра” з Випані, Н. Дж., гурт „Будем разом”, ансамбль „Відлуння”, співак зі Львова Гриць Бобул, ансамбль „Черес“, балетна група Наталії Лемішки, гуморист Петро Вислоцький й солістка Марта з хору „Аколада“ та інші артисти.

Опісля аж до білого ранку учасники Ватри забавлялись на на дворі при звуках гурту „Галичани”, а у залі – при звуках квартету „Четверта хвиля” та ансамблю „Будем разом”.

25 червня програма розпочалась Службою Божою у новопобудованій лемківській Каплиці-пам’ятнику ім. св. Архистратига Михаїла в пам’ять жертв Акції „Вісла”. Літургію відправив о. Богдан Данило, ректор Колегії семінарії Св. Василія Великого у Стемфорді. Співав хор „Аколада” з Філядельфії.

У великій залі світлиці виступали танцювальна група „Барвінок“, ансамбль „Під облачком”. Присутні заслухали доповідь Катерини Мицьо „Руїна українського Закерзоння”. І знову продовжувалась концертна програма.

Присутні були запрошені на наступну,7-му „Лемківську ватру”, котру заплановано провести 23-24 червня 2007 року.

Стефан Гованський

Хор „Аколада” під час Служби Божої

Танцювальна група „Мрія“ перед виступом

Labor Day Weekend
August 31-September 4, 2006

Thursday 8/31/06
'THURSDAY NIGHT LIGHTS'- Volleyball Tournament under the stars. Triples for ages over 30. Entertainment featuring the Soyuzivka House Band at the Tiki Bar, 8 pm.

Friday 9/1/06
- ODESSA SURF & TURF DINNER– 6 pm, on Veselka Patio, $30++ per person featuring music by Ukrainian band VIDLUNNIA
- 'FRIDAY NIGHT LIGHTS'-Open Volleyball Tournament with prizes, 8 pm
- Ukrainian rock band KLOOCH performs at the Tiki Bar, 10 pm
- Night Swim, 8 pm-midnight
- BBQ, 10 pm-midnight

Saturday 9/2/06
- Pig Roast & BBQ
- USCAK Swimming Tournament
- USCAK Tennis Tournament (all weekend)
- Entertainment featuring Ukrainian band HRIM on Veselka Patio, 12 pm
- Dinner in Main House Dining Room, 6-8 pm
- Dance performance featuring YAVIR DANCE ENSEMBLE from Toronto in Veselka Hall, 8 pm
- ZABAVAS featuring two Ukrainian bands ZAHRAVA on Veselka Patio & LUNA in the Veselka Hall

Sunday 9/3/06
- BBQ
- Dance performance featuring YAVIR DANCE ENSEMBLE from Toronto on Veselka Patio at 1pm
- Tiki Bar Entertainment at 3 pm
- ZABAVA featuring Ukrainian band ZAHRAVA in the Veselka Hall, 10 pm
- Sunday Night on Veselka Patio "XAOC"

POBox 529, Kerhonkson, NY 12446 • (845) 626-5641 • Fax (845) 626-4638 • www.Soyuzivka.com

Як гекачеписти...

(Закінчення зі стор. 1)

Та Горбачов розумів: не регіональні „вожді" а la Щербицький чи Володимир Івашко, який змінив Щербицького, становлять небезпеку для нього. Ворогом номер один був Борис Єльцин, на той час голова Верховної Ради незалежної Росії. Єльцин не лише не міг вибачити Горбачову минулих образ (зокрема в період, коли він очолював Московську парторганізацію), а й постійно підкреслював, що Горбачов нездатен втілити в життя прогресивні починання. Найбільш одіозним прикладом стала програма входження в ринкові відносини під назвою „500 днів", розроблена влітку 1990 року. Коли цю програму було провалено, Єльцин розцінив це як свідчення підступності Горбачова, вказав на неможливість плідної співпраці з союзним керівництвом, декларував готовність розвивати ринкові реформи всередині Російської Федерації.

До критики Єльцина, до тиску з боку партійних консерваторів додалася критика тих, кому Горбачов, власне, надав можливість говорити, не боячись, а саме: демократично налаштованої інтелігенції. 18 листопада 1990 року популярний у ті часи тижневик „Московскіє новості" надрукував відкритого листа відомих діячів „перебудови" (Тенгіза Абуладзе, Юрія Афанасьєва, Василя Бикова, Галини Старовойтової, Юрія Черниченка та інших) до Горбачова – „Країна втомилася чекати!" – із закликом: „Або підтвердіть свою здатність до рішучих дій, або йдіть у відставку!»

Утім, Горбачова в той час піддали не лише інтелектуальному обстрілові. 7 листопада 1990 року в Москві на Красній площі відбулася остання військова парада і святкова демонстрація на честь Жовтневої революції. 35-річний слюсар з Іжорська Олександр Шмонов намагався стріляти з мисливської рушниці в Горбачова, який стояв на трибуні Мавзолею. Шмонова було засуджено, а через рік запроторено до психіятричної лікарні.

Відлуння цього пострілу на безкраїх просторах СССР, що активно дезінтегрувався, змусило Горбачова діяти. Наприкінці грудня 1990-го на 4-му з'їзді народних депутатів СССР він домагається розширення повноважень для себе як президента (право безпосередньо керувати урядом, що перетворився на Кабінет міністрів, він очолив Раду Федерації, Раду безпеки СССР). У січні 1991 року він санкціонує застосування сили у Вільнюсі. Там прокомуністичний Комітет громадського порятунку, за підтримки частин Совєтської Армії, намагався здійснити de facto державний переворот, усунувши від влади уряд Народного фронту. Цей заколот було придушено, але за тиждень все повторилося за тим самим сценарієм у Латвії.

Єльцин категорично підтримав законні прибалтійські уряди, а Президія Верховної Ради УССР під головуванням Леоніда Кравчука (обраний в червні 1990-го на посаду голови ВР УССР Володимир Івашко залишив цю посаду 11 липня, поїхавши до Москви на запрошення Горбачова працювати заступником генсека ЦК КПСС) прийняла навіть заяву із засудженням дій Москви.

І ось він, останній наступ: Горбачов ініціює проведення 17 березня 1991 року всесоюзного референдуму про збереження СССР як „Оновленої федерації суверенних республік". Більшість учасників референдуму в дев'яти республіках, що взяли в ньому участь, висловилися за збереження СССР. Потрактувавши підсумки референдуму як особисту перемогу, Горбачов знов вдається до політики батога. І знов незграбно.

Уночі 28 березня, напередодні відкриття позачергового з'їзду народних депутатів Російської Федерації, до Москви вводять військо, що взяло в кільце центр міста. Це рішення Горбачова було сприйняте як образа. Армійські частини виводять, а 12 червня Єльцина обирають президентом Росії.

Та Горбачов не полишає надії зберегти себе як впливового керівника, він вбачає шанс у реформуванні СССР. Такий проєкт був розроблений і оприлюднений у другій половині червня. Тепер мав виникнути новий СССР – „Союз Совєтських Суверенних Республік". Підписання нового союзного договору було призначене на 20 серпня. Про це Горбачов сказав 2 серпня у своєму виступі по телебаченню. Промовчав він про інше – про те, що 22–23 липня він намагався „сторгуватися" зі своїм суперником Єльциним, залучивши до цього президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва. На зустрічі вони змінили проект союзного договору, федерація перетворювалася на конфедерацію з неясними функціями центру.

Пікантність ситуації полягала ще й в тому, що на цій зустрічі обговорювалося питання протидії консерваторам. Після підписання союзного договору планувалось усунути з посади прем'єр-міністра Валентина Павлова, міністра оборони Дмитра Язова, голову КГБ Володимира Крючкова. Останній, одначе, контролював ситуацію: запис того, про що йшлося на зустрічі, був переданий йому своєчасно. Подальші події можна було б потрактувати просто: майбутні гекачеписти образились і вчинили путч. Та не так все просто було насправді.

Горбачов не був би самим собою, якби й за тих умов уник „різновекторних" дій. Він дав завдання Крючкову, Язову та міністру внутрішніх справ Борисові Пуго (його призначили на зміну ліберальному Вадимові Бакатіну в грудні 1990-го) розробити програму надзвичайних заходів. Чотири варіянти її передали Горбачову. 3 серпня на нагальному засіданні уряду речі називалися власними іменами: СССР – в агонії, біля останньої межі. Тоді Горбачов заявив: „Ми підемо на будь-які заходи, включно з надзвичайними, але розвалу країни не допустимо!". І четвертого полетів відпочивати у Форос.

15 серпня 1991 року Бюро президії Центральної контрольної комісії КПСС виключає з партії колишнього члена політбюро ЦК КПСС, секретаря ЦК КПСС Олександра Яковлєва, якого вважали „батьком перебудови". 16 серпня в прес-центрі „Руху демократичних реформ" оприлюднили заяву Яковлєва, подану в ЦК КПСС, в якій мовилося: „Партійне керівництво, усупереч своїм же деклараціям, звільняється від демократичного крила в партії, підготується до соціяльного реваншу, до партійного та державного перевороту. У цих умовах вважаю, що служити справі демократичних перетворень у рамках КПРС уже неможливо й аморально, а тому заявляю про вихід із її лав. Так велить мені моя совість".

Невдовзі вибухає ще один скандал: газета „Московскіє новості" друкує останній варіянт союзного договору. Тепер уже всім стало зрозуміло, що СССР у „клясичному" вигляді не бути. Колегія КГБ і Кабінет міністрів констатують, що безпека СССР не може бути гарантована. 17 серпня група майбутніх членів ГКЧП збирається на нараду на секретному об'єкті КГБ. Вирішено відправити делегацію в Форос до Горбачова, щоб умовити його відкласти підписання союзного договору.

„Запросивши до кабінету, я запитав, з якою місією прибули. Бакланов повідомив, що створено комітет з надзвичайного стану. Країна котиться до катастрофи, інші заходи не врятують, я повинен підписати указ про запровадження НС. По суті справи, приїхали з ультиматумом. Я категорично заявив, що ніяких указів підписувати не буду… Ми попрощалися. Коли вони відходили, не втримався і вилаяв їх по-російськи". Так Горбачов описує свою зустріч з візитерами в Форосі.

Керівник апарата президента СССР і помічник генсека Валерій Болдін, член Політбюра ЦК КПСС Олег Шенін, генерал Валентин Варєнніков згадували про це не так. Болдін, наприклад, стверджує, що справді, Горбачов був незадоволений спочатку, та дізнавшись, що надзвичайні заходи торкнуться Єльцина і керівництва Росії, заспокоївся, пояснював, як слід вирішувати питання, «чому він займає таку позицію… Потискаючи на прощання руки, додав: „Чорт з вами, дійте!".

І чорт справді, очевидно, був з гекачепістами. Поїхавши з Форосу та знаючи підступний характер Горбачова, вони наказали вимкнути урядовий зв'язок, затримали на дачі весь персонал, який там не залишався на ніч. З моря дачу було взято під пильний контроль військових моряків. Усе це потім дало Горбачову підстави стверджувати, нібито він був ув'язнений заколотниками на дачі, що він нічого не має до діла з гекачепістами.

Тим часом у Москві виконання обов'язків Президента перебрав на себе (за власним указом) тодішній віце-президент СССР Гннадій Янаєв, який (під тиском своїх колег і без особливого ентузіязму) очолив ГКЧП. Окрім нього, до складу ГКЧП увійшли: перший заступник голови Ради оборони СССР Олег Бакланов, голова КГБ СССР Володимир Крючков, прем'єр-міністр СССР Валентин Павлов, міністр внутрішніх справ СССР Борис Пуго, голова Селянської спілки СССР Василь Стародубцев, голова Асоціяції державних підприємств і об'єктів промисловості, будівництва, транспорту і зв'язку СССР Олександр Тізяков, міністр оборони СССР Дмитро Язов. Цю компанію невдалих „рятівників СССР", напевно, багато хто запам'ятав із першої та єдиної прес-конференції ГКЧП, під час якої у Янаєва тряслися руки.

Тим не менш до Москви (де було введено надзвичайний стан) та інших великих міст країни стягнуто військові частини. Під Києвом були зосереджені Кіровобадська та Кременчуцька десантно-штурмові бригади (1200 осіб), на одеському шосе знаходився піхотний полк 72-ої дивізії. У межах Києва дислокувалися 2-3 тисячі військовослужбовців. У стані підвищеної бойової готовности перебувала 10-тисячна Деснянська танкова дивізія. У Борисполі поблизу української столиці приземлився десантний полк спеціяльного призначення з Бреста, що мав на меті захоплення урядових структур. При цьому військо ще прибувало до Києва.

Із самого початку ГКЧП почав натрапляти на спротив. У Москві цей спротив очолив Борис Єльцин. Уже 19 серпня він видав указ, за яким декрети ГКЧП були заборонені на території Росії. Після невдалої спроби заколотників оволодіти Домом уряду в Москві в ніч із 20 на 21 серпня стало зрозуміло, що ГКЧП зазнає поразки. 21 серпня гекачеписти вирішили припинити короткочасну й неефективну діяльність своєї структури. Ба більше, вони знову вирішили летіти до Горбачова в Форос. І полетіли. Цього разу у такому складі: Крючков, Бакланов, Язов, Тізяков і Володимир Івашко... Горбачов поводив себе як переможець. Він наказав увімкнути зв'язок, віддав розпорядження й про те, щоб вимкнули зв'язок у путчистів. Потім зателефонував Єльцину, Джорджу Бушу, Назарбаєву, Кравчуку та ще комусь. А „покаянну" делегацію не прийняв.

У Києві 19 серпня командуючий сухопутними військами СССР генерал Валентин Варєнніков у присутності першого секретаря ЦК КПУ Станіслава Гуренка вимагав від голови Верховної Ради УССР Леоніда Кравчука визнання законними дій ГКЧП і зміни політичного курсу. Кравчук зауважив, що генерал знаходиться не в Київському військовому окрузі, а у Верховній Раді. На це Варєнніков роздратовано відповів: «У Західній Україні немає совєтської влади, суцільний Рух. У західних областях необхідно ввести надзвичайний стан. Припинити страйки. Закрити всі партії, крім КПСС, їх газети, припинити та розганяти мітинги. Вам необхідно здійснити екстренні заходи, щоб не склалася думка, що ви йдете старим курсом… Військо доведено до повної бойової готовности, і ми вживемо всіх заходів аж до пролиття крови».

За українською традицією, Кравчук зайняв спочатку вичікувальну позицію, тягнув час. Здається, його поведінці домінувало бажання зберегти владу за будь-якого перебігу подальших подій і недопустити кровопролиття. Під впливом національно-демократичних сил 21 серпня Кравчук назвав зміну влади антиконституційною, закликав до захисту суверенітету України, навіть вийшов із партії (хоча, до речі, ніхто його заяви в очі на бачив).

Крах ГКЧП став потужним каталізатором розпаду СССР. Республіки, що на той час ще залишалися у складі СССР, почали проголошувати незалежність. 24 серпня Верховна Рада УРСР прийняла Акт про незалежність України. Цей процес завершився всеукраїнським референдумом (90.3 відс. учасників якого виступили за незалежну Україну) та підписанням угоди у Біловезькій Пущі у грудні 1991-го, що формально легімітизували колапс СССР. Члени ГКЧП (крім Бориса Пуго, який покінчив життя самогубством) були заарештовані й засуджені. В 1992-му – всі амністовані, написали спогади, щедро роздають інтерв'ю. ГКЧПісти твердять, що це Горбачов підштовхнув їх до рішучих дій, а потім „здав" їх. Будьмо оптимістами й не втрачаймо надії на те, що ще дізнаємося, як було насправді.

Завершу компліментами на адресу Леоніда Кравчука. Це не мій політичний герой, з огляду на його політичні кульбіти і поведінку в екзистенційній для України ситуації наприкінці 2004 року. Проте в 1991-му в ситуації з ГКЧП він виявив політичну майстерність, сприяв безкровному постанню незалежної України, ставши її першим всенародно обраним президентом. Він був ЕФЕКТИВНИМ у своїх діях, а це для українських політиків XX століття (і не лише XX) риса унікальна.

P.S. 24 серпня 1991 року Горбачов заявив про зняття обов'язків генерального секретаря і про необхідність саморозпуску КПСС. 25 грудня він офіційно склав із себе президентські повноваження, підкресливши: „В силу ситуації, що склалася з утворенням СНД, я припиняю свою діяльність на посаді президента СССР". Невдовзі він почав їздити з лекціями по світі. Виглядав він переконливо. Переконливіше, ніж у ролі демократа, який раптом вирішив інспірувати надзвичайний стан. Утім, є ще багато ресурсів для самореалізації. Наприклад, колекціонування горщиків або утримання пасіки...

Статтю доктора історичних наук, професора Юрія Шаповала, вміщену у „Дзеркалі тижня", ч. 31, 19–25 серпня, передруковуємо з дозволу автора.

Аскольд Лозинський...

(Закінчення зі стор. 4)

між рівними партнерами. Росія це використовує майже на кожному кроці. А тим, котрі уболівають за росіян в Україні, поручаю шукати в Росії бодай одну цілоденну українську школу або традиційну споруду української церкви.

Брак зацікавлення з боку влади України біднішою гілкою нашої діяспори походить від основного питання, на яке навіть прихильний до діяспори елемент влади не може дати відповіді: чи Україна - це батьківщина української нації чи тільки народу, який проживає в Україні? Хотілося б почути думку щодо цього питання від Премєр-міністра України, який для узгодження коаліції після березневих виборів зробив висновок, що Україна - це держава, що постала щойно 1991 року внаслідок референдуму різних етнічних груп на різних географічних територіях. А де ж наша тисячолітня історія? Де ж українська нація? Чому після п'ятнадцяти років незалежности у засадничих питаннях у нас та у вас такі різні погляди?

Дозвольте сказати дещо про Церкву, про мову, про нашу історію, а також про хліб.

В Україні вільно діють різні церкви та доми молитви. Одна Церква Московського патріярхату верховодить – своїми достатками, відзначеннями та пільгами. Вона фактично була засобом, з допомогою якого сталінський режим впроваджував атеїзм, ліквідував УАПЦ та УГКЦ. Вона прийняла верховенство сталінського синоду та відверто покорилася політрукам. На чолі її стали відпоручники спецслужб. В уже незалежній Україні ця структура втручається у виборчі політичні процеси, закликає до відновлення СССР, відкрито поборює інші Церкви. Українська влада залишили їй у спадщину або віддала їй наші найбільші дорогоцінності - наприклад, Києво-Печерську і Почаївську Лаври, допомогла у її розбудові та навіть нагороджує її ієрархів. Я не виступаю проти Російської Православної Церкви чи УПЦ Московського патріярхату, яка українська тільки за назвою. Я виступаю проти діяльности представника Москви на території України. Від цього страждають УПЦ Київського патріярхату, УАПЦ і УГКЦ. Недавно Митрополит УПЦ МП організував й інших ієрархів і звернувся до Президента та народних депутатів України з заявою проти КП: „Закликаємо Вас не потворствувати діям розкольників. Нехай Вас не зваблює ніхто словами порожніми, тому що за це приходить гнів Божий на синів противлення – тож не будьте їм спільниками". Подібні звернення є постійними. А щодо УГКЦ, то так хотілось бачити Президента України біля Патріяршого собору УГКЦ в Києві минулого літа, коли переносили резиденцію голови цієї многострождальної Церкви. Президента не було – не зважився конфліктувати з Московською патріярхією, яка відкрито і активно поборювала цю справеделиву місію.

...Я прибув до Києва, де маштаби російськомовної реальности були для мене, як відро зимної води на голову. Російська мова - у Верховній Раді, російські часописи, журнали, книжки, звукові та відео-записи, комп'ютерні ігри, російська мова на вулиці, в крамницях і кіосках, бізнес - виключно російськомовний, російська - з Кабінету міністрів. Російська мова в Україні через п'ятнадцять років від дня незалежности - це не користування правом національної меншини чи неспроможність вивчити українську – це безкультурна зухвалість - мовляв, я не буду говорити по-українськи. Це навіть політичний виклик - мовляв, незалежність і українська держава - це явища тимчасові. Як зрозуміти тоді сьогоднішнього Премєр-міністра, який у президентській виборчій кампанії у 2004 році користувався майже виключно російською мовою, і навіть сьогодні, вже на позиції голови уряду, інколи виступає недержавною мовою, а два віце прем'єр-міністри виступають виключно російською? Невже ж народ у Криму, в Донбасі чи в Харкові неспроможний зрозуміти українську за пятнадцять років? Російська мова в Україні - це не спосіб спілкування, це поборювання української мови і культури. Якщо хочете, користуйтеся нею вдома.

Історія – не точна наука. Її, на жаль, пишуть односторонньо переможці. Ми ними не були до 1991 року. Недавно Верховна Рада відкинула відзначення річниці письменника Івана Багряного. Деякі депутати навіть назвали Багряного зрадником народу. А діяспора відзначатиме цю постать визначного літератора і національного діяча. Найважливіше - це зрозуміння подій в нашій історії. Достойний Пане Президенте, велика вітчизняна війна не була вітчизняною зовсім. Українці, котрі служили на совєтському фронті у Червоній Армії, не боролись за свою вітчизну, а служили гарматним м'ясом для Сталіна. Вони були жертвами. Герої України служили в УПА. Вони досі не визнані нашою державою. Так хотілось бачити Президента України на чолі їхнього походу по Хрещатику минулого жовтня, в день Святої Покрови. У висліді завершення війни та „побєди" український народ зазнав поновних сорок пять років московського поневолення, тюрем і концтаборів. Руками тих „побєдителів" український народ зазнав Голодомору в 1932-33 роках. Ви садите калину на підніжжях Київських гір біля дніпровських круч, стараєтесь, щоб світ визнав цей геноцид проти нашого народу резолюціями парляментів інших держав. Але сама Верховна Рада України не прийняла такої резолюції.

Чи резолюція про геноцид Голодомору або визнання ОУН-УПА буде прийнято за сьогоднішнього Голови ВР, мабуть, залежить від того, котре забарвлення „спікера" переможе – „червоне" чи „помаранчеве. Калина чи Знак на Михайлівській площі - це не пам'ятник і не меморіял-музей. Вони не навчають нове покоління і перехожих, що найбільшою жертвою знущання XX століття був український народ. Росія не тільки писала нашу історію триста п'ятдесят літ, вона її робила. Влаштувала нам Голодомор та закрила перед світом та власним населенням.

...То ж захищаймо дітей українських в Україні та розкинених по цілому світу, уможливимо, щоб в Україні Церква справді займалась спасінням душ на славу Бога і користь нашої держави, робімо конкретні заходи, щоб усі українці розмовляли нашою мовою, дбаймо, щоб наш народ запізнав власну минувшину та щоб історію нашу творили і писали ми, і заложімо такі основи, щоб нашим хлібом годували ми не тільки ввесь наш народ, але також допомагали іншим. Таке моє бачення.

Вітаємо проф. Матвія Мелешка – з 95-літтям!

Таїсія і Матвій Мелешки

Професор Матвій Мелешко народився 14 серпня 1911 р. в Корінниці біля Ярослава. Українську гімназію закінчив у Перемишлі 1931 р. В 1931–33 роках служив підхорунжим в польській армії, а згодом, як старшина 61-го полку піхоти у Бидґощі, – на Помор'ї. З великими труднощами був прийнятий на студії фізичного виховання Ягелонського університету, який закінчив напередодні Другої світової війни. Як старшина польської армії потрапив у німецький полон. Звільнений 1940 року, вступив в ряди ОУН і був висланий вишколювати військо на Грубешівщині.

В Турковичах Матвій Мелешко, знаний як поручник „Вірлик", провадив вишкіл старшин, за що дістав признання від Романа Шухевича. Опісля провід ОУН скерував „Вірлика" на педагогічну працю в Холмську гімназію. Там вечорами організував і навчав військову справу старшоклясників, з котрими в складі Похідних Груп пішов за Буг на Волинь, де провадив вишколи, а згодом став першим командиром Української Військової Школи ім. Євгена Коновальця в Луцьку.

З хвилею арештів у Львові ґестапо арештувало й М. Мелешка. Перевезений до тюрми „Монтелюпіх" біля Кракова, де переніс тиф, який залишив його в стані слабого здоров'я. За старанням сестри Анни був звільнений з тюрми в березні 1942 р. і впродовж 9 місяців був під її опікою. Згодом почав учителювати у гімназії в Ярославі, аж доки не почав зближатися фронт. Кінець війни застав в місті Реґенсбурґ. Тут він був співтворцем Українського Допомогового Комітету і табору „Ганґгоферсідлюнг". Займав різні пости, був професором в гімназії і опікувався спортовими гуртками. Тепер з дружиною Таїсою з Осінських живе на Фльориді, де протягом багатьох років їхній дім був осередком гуманітарної допомоги Україні та громадської праці в Апопці.

З нагоди його 95-ліття шлемо йому найсердечніші вітання та бажаємо Божого благословення і щедрих Господніх ласк.

Колишні учні
Реґенсбурзької гімназії

Збірка приповідок

Михайло Феш з Арізони надіслав до „Свободи" два примірники своєї книжки „Скитальськими доргами. Народна мудрість XX віку. Ґроно думок" (2006 р., без вихідних даних), яку він присвятив пам'яті свого батька. Провідна темтика видання – трагедія лемків, виселених з прабатьківських земель у 1947 році. Батько автора – 48-річний Петро Феш загинув тоді у концтаборі Явожно. В книжці подано мапу лемківських поселень і їхні назви станом на 1935 рок. А далі в порядку абетки зібрані народні примовки, прислів'я і приказки, які автор збирав протягом свого життя. Ось деякі з них: „Багатство по смерті на груди на кладуть", „Взяв муки на свої руки", „Скоро старіємо – пізні мудріємо". З питань придбання книжки можна звернутися до автора на адресу: 5736 E 4th St., Tucson AZ 85711.

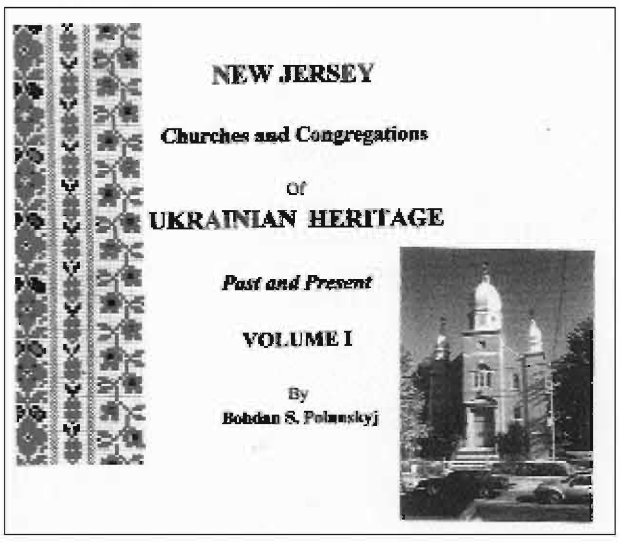
НОВІ ВИДАННЯ

Українські церкви на компакт-дисках

В закордонних українських громадах добре відомі книжки Богдана Полянського, який присвятив своє життя фотографуванню українських церков, збиранню їхніх історій і описові їх у своїх альбомах, які він робить на замовлення зацікавлених.

Ці книжки хочуть придбати численні музеї та бібліотеки, але собівартість видань і їх ціна надто високі. Щоб зарадити проблемі, Б. Полянський випустив своє зібрання на компакт–дисках серії „Українська спадщина". На окремих дисках зібрані церкви штатів Ню-Джерзі, Ню-Йорк, Нової Англії в США, провінцій Канади. Ціна дисків – 15 дол. (диск вищої якості „Archival–grade Gold CD" – 20 дол.) плюс 5 дол. пересилання за диск.

Автор виготовляє диски на кожне конкретне замовлення, тому термін виконання і доставлення – 6-10 тижнів. Адреса: BSP Publishing, 1C Hawaii Ct., Matawan, NJ 07747. Можна замовити диски на подарунок музеям чи бібліотекам за вашим бажанням.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Хорові „Дніпро" - 60 років

Український хор „Дніпро" був заснований у Клівленді, Огайо, 31 вересня 1955 р., як незалежна мистецька організація, з підписами 37 засновників. Завдання хору – поширювати на якнайвищому рівні українську музичну культуру між американцями, а також вберігати українських поселенців в Америці від асиміляції, прищеплюючи їм любов до рідного. За 1955–2000 роки через ряди хору перейшло приблизно 200 осіб молоді, які переймали український спів від старших. Додатковою метою хору було зберегти пісні, заборонені в той час в Україні. Ініціятором створення цього хору був Євген-Орест Садовський, диригент і композитор, який приїхав до Клівленду у 1951 році.

„Дніпро" розпочав свою діяльність як чоловічий хор. Незабаром став відомим між українцями та американцями, виступаючи на запрошення від різних світських та релігійних українських і американських організацій, від американських телевізійних програм і університетів. У 1959 р. випродукував свою першу звуко-платівку творів Шевченка під назвою „Шевченківський концерт".

У 1962 р. хор доповнено жіночим складом, і „Дніпро" став виступати як чоловічий, жіночий і мішаний хор. У 1968 р. до хору долучено оркестру-симфоніетку. Члени оркестри були українці, але також і американці, студенти музики, разом 25–30 осіб.

Голосовий склад 1962–1980 роки нараховував приблизно 75–80 осіб, крім оркестри. До історії „Дніпра" від 1962 р. входять виступи на відкритті пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні в 1964 р., де хор співав у складі 107 осіб. Того ж року американський комітет вшанування ювілею диригента світової слави Клівлендської симфонічної оркестри Джорджа Зела запросив хор „Дніпро", як єдиного виконавця концертової частини ювілейної програми, за що хор одержав листа подяки, де зазначено, що „Дніпро" перевищив сподівання комітету. У 1967 р. „Дніпро" був найчисленнішою мистецькою групою, якій уряд дозволив репрезентувати США у концертових програмах у Монреалі (Канада), де відбувалася міжнародна вистава „Expo-67", за що також одержав признання від американського уряду. Тоді ж хор „Дніпро" концертував сам або брав участь в імпрезах в містах, де є великі українські громади – як Монреаль і Торонто в Канаді, а в США – в Чикаґо, Дітройті, Пітсбурґу, Вашінґтоні, Філядельфії, Ню-Йорку, Рочестері, в менших місцевостях біля Клівленду.

Протягом кількох років „Дніпро" передавав власні різдвяні та інші програми по телевізії і колядував в американських великих

(Закінчення на стор. 23)

Хор „Дніпро" у 1963 році

ХУДОЖНЄ СЛОВО

Ганна Черінь

Найкраще свято України

Що найдорожче в Україні?
Любов великої родини!
Без цього свята Україна
Знов сотні літ була б руїна...

Багато літ було б чекати,
Щоб знов могли ми святкувати...
Молімось голосно і стиха:
Не дай нам Бог такого лиха!

Тепер же радісно щороку
В шеренгу входимо широку
На свято гордости і слави
Нової й давньої Держави,

На свято дружби і любови
І рідної своєї мови
Під прапори свої привітні
Блакитножовті,
Жовтоблакитні.

Плекайте співанки барвисті
В селі, в містечку й кожнім місті!
Хай світ відчує нашу мову –
Свою, окрему і чудову.

Хай знає ворог – ми могутні,
Хоч і сміється він на кутні.
І не домішуйте полови
До чистої своєї мови.
У ній краса, і сила, й слава
І наша молода Держава.

Червень 2006 р.

Моя країна мрій

Щоб Вітчизна росла,
Треба й нам рости
І любов'ю кріпити державні будови.
Крім пісенних слів,
для такої любови
Треба правди, і праці, і вірности
і української мови.

Моя країна мрій!
В ній тиша й буревій,
І чудотворні ліки.
Моя країно мрій –
Люблю Тебе навіки!

Хоч там, що день, то знов
І злет, і спад позмінно,
Приречена любов
Тобі, моя країно!

Вітаємось: – Здоров!
(Дарма, що втратив вроду –
Аби лиш грала кров
Козацького народу!).

Але чи той здоров,
Коли в незнань роки
Летять?
А чи латки
Позаростають знов?!

Якщо бальзам у мові
Поборе прикрі муки,
То виростуть здорові
І діти, й наші внуки.

Моя країна мрій!
В ній тиша й буревій,
І сміх, і плач позмінно.
Я їх не відділю...

Безмежно, безпричинно
Люблю Тебе, люблю!

Квітень 2006 р.

Хорові...

(Закінчення зі стор. 22)

церквах. З нагоди свого 15-ліття у 1970 р. випродукував звуко-платівку „Коляди і щедрівки". У 1980 р., до свого 25-ліття, хор вибрав найкращі записи з різних виступів і концертів та змонтував з цього матеріялу пам'ятковий дво-платівковий альбом, який у 1990 році було перевидано у формі звукокасетки, з доданням матеріялу з платівки коляд з 1970 року.

У 1970 р. хор також поставив оперету „Наталка Полтавка", а в 1982 р. – народну оперу М. Кропивницького „Зальоти Соцького Мусія", з участю танцювального ансамблю „Каштан".

Від часу заснування „Дніпра" його диригентом та мистецьким керівником був Е. О. Садовський, але з розвитком хору потрібно було більше сиригентів, тому в роках 1959–1960 чоловічим хором диригував д-р Дмитро Павлишин, а в 1976–1977 жіночим хором – доктор музикології Ярополк Ласовський.

По відході на пенсію дир. Садовського, після недовгої перерви, управа хору запросила у 1991 р. дириґента Зенона М'якого перебрати мистецьке керівництво „Дніпра". Під його батутою, крім інших виступів, у 1993 р. хор підготував концерт для відзначення 80-ліття маєстра Садовського. Після цього концерту диригент З. М'який відійшов на пенсію, а на дириґенток „Дніпра" було запрошено ново-прибулих з України панімату Оксану Боднарчук і Анну Келлер, які мали музичну освіту та дириґували хорами в Україні. У 1996 р. Анна Келлер мусіла покинути дириґентуру хору „Дніпро", а паніматка Оксана Боднарчук продовжує.

Піяністами, які довший час акомпаніювали „Дніпро", були М. Грушкевич, М. Савчак-Кравс, М. Глібка-Самійленко, Н. Воляник, Г. Яцишин, Б. Садовський, О. Джуман-Кость, Ірена Кулик, Д. Крісла-та та прибулі з України піяністки Л. Чернецька і Н. Боєчко.

Головами управ хору були Роман Трешньовський (1955–56), Петро Гордійчук (1956–66), Р. Трешньовський (1966–69), Зенон Голубець (1969–72), Юрій Оришкевич (1972–73), Дмитро Павлишин (1973–75), Петро Ґордійчук (1975–76), а від 1976 року – дотепер Олег Копцюх-Мороз.

На жаль, з часом склад хору почав маліти, бо старші мусіли відійти, а молодь, народжена в США і новоприбула з України, в більшості байдужа до хорового мистецтва або не надається, бо від дитинства не вироблялa голосу. Проте завдання хору „Дніпро" незмінне: служити українській громаді Клівленду, виховувати нашу молодь в українському дусі та нести українську пісню на славу України.

До більших творів в репертуарі хору „Дніпро" належать: „Б'ють Пороги", „Іван Підкова", „До 50-их роковин", „Туман хвилями лягає" (М. Лисенка), „Шевченкові", „Вибір гетьмана" (К. Стеценка), „Кавказ", 3-тя частина (С. Людкевича), „Лічу в неволі" (Д. Січинського), „Покаяння" (А. Веделя"), „Дума про безсмертного Кобзаря" (А. Філіпенка).

Закінчення ювілейного року хору „Дніпро" відбудеться водночас зі святом Незалежности України в неділю, 27 серпня, де хор відспіває кілька пісень. З цієї нагоди хор також готує випуск компактного диску з новим репертуаром.

Олег К. Мороз

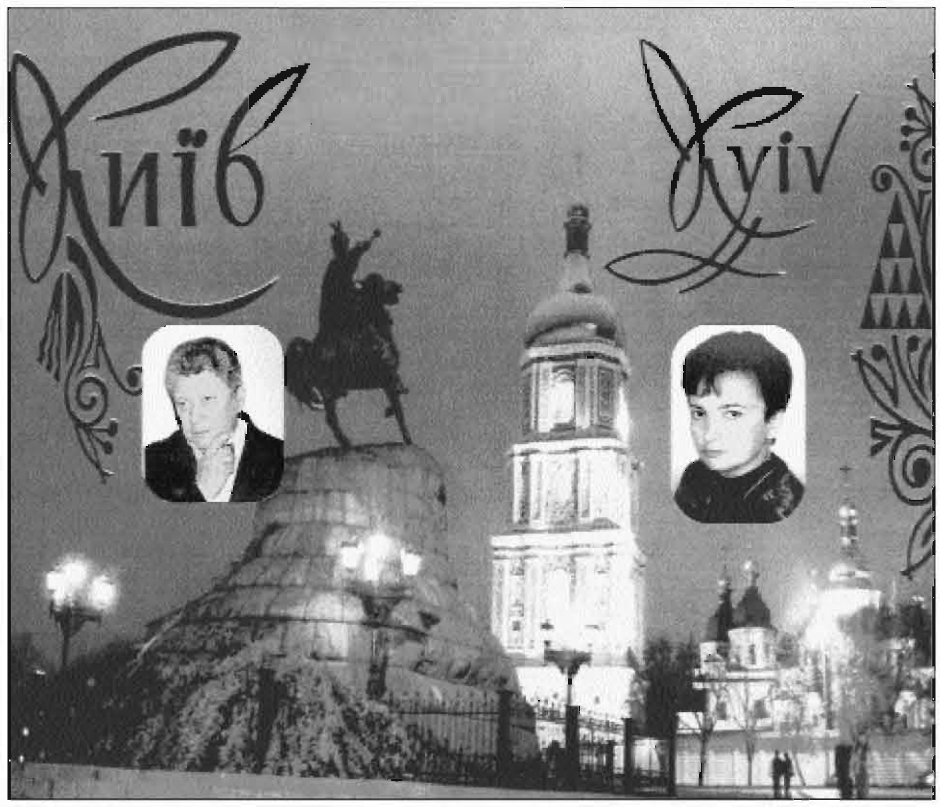
Присвячено столиці України

Пісню про Київ написала і надіслала до „Свободи" Оксана Маковець – письменниця й поетеса, авторка трьох книг, яка веде активну журналістську роботу. Вона – член Української письменницької асоціяції та Міжнародного ПЕН-клюбу, лавреат літературного конкурсу ім. Олеся Гончара. Народилася 28 квітня 1959 року, вищу освіту здобула в Києві. До США емігрувала разом із сином восени 1997 року. В Америці Оксана Маковець зустріла свою долю – її чоловік Юрій живе у США.

Музику до нового твору Оксани Маковець написав Володимир Гарцман – відомий композитор, який належить до Американської спілки композиторів і Міжнародної асоціяції композиторів-піснярів. Уродженець Харкова. Його творчість здобула найвищу оцінку судівської колегії на американському конкурсі „Great American Song Contest".

В. Гарцман отримав вітального листа від Президента США Дж. Буша і його дружини, які високо оцінили творчість композитора.

Новий твір О. Маковець і В. Гарцмана записаний на компакт-диску, з приводу придбання якого можна звернутися до авторки на адресу: 115 Cove Dr., Seaford, VA 23696.

Іван Франко...

(Закінчення зі стор. 9)

ненависти та клясової боротьби".

Це все те, проти чого ми боролись затято і боремось, узявши на озброєння його спадок.

Уже не одного разу, розмірковуючи над долею великих українців минулого, зашпортуєшся на думці: чи не надто прагматично (не в кращому розумінні слова), чи не надто по-школярськи, по-спудейськи підходимо ми до пам'яті про клясиків? Чи нас так привчили, чи самі привчилися, але вже зашкарублі стереотипи ювілеїв, їхній надто законсервований ритуал незрідка не лише не наближають, а можливо, навіть віддаляють наше живе почуття, живу думку від того чи того українського генія, звужують і збіднюють, а може, й здрібнюють його сприйняття. Нам відразу хочеться знайти в нього щось таке пожиточне, хоч і духовне чи інтелектуальне, але неодмінно таке, що можна негайно утилізувати в злобі дня.

Я не заперечую і не відкидаю такого споживання доробку сердець і умів наших великих предків, інвентаризації його, пошуків у ньому шпаргалок для складання наших власних екзаменів перед життям, перед історією. Але щось із великої спадщини, як на мене, при цьому втрачається.

Іван Франко. Великий, щедрий розум. Велике, щире серце. Великий майстер слова. Енциклопедист не лише в царині знань, а й у своїй політичній, громадській, науковій діяльності. Посидючий дослідник чи просто читач знайде у Франка для будь-якого часу з нашим включно (та й у майбутньому) чимало похватних максим і крилатих виразів, точних аналітичних характеристик щодо багатьох сфер суспільного життя.

Ці перлини минулої творчої рефлексії іскрами проходять через свідомість нащадка, збуджують пізнішу наукову і художню творчість. Це ознака безсмертя, так. Але ця ознака не вичерпує всього, що випромінює це ім'я для українця. Що ще? Людини, яка досягнула граничної концентрації своєї волі, закувала себе чи в кайдани, чи в ярмо самодисципліни і зробила стільки, скільки, дай Боже, осягнути якомусь чималому науковому чи творчому колективу. І такий приклад підзаряджає наші енерґетичні акумулятори, підстьобує соромом за нашу, як то буває, лінькуватість, розслабленість, а може, й гедонізм, що є лихою спокусою для нас, грішних. Що ще? Можливо, перший галичанин, який так природно, нештучно, без потреби ставити його на контурні чи підмальовувати, зробився всеукраїнцем. Каменяр. Вічний революціонер. Слова наче стерті і зужиті, але щодо нього не припасуєш, він лише іронічно усміхнеться і робить свою вічну українську роботу. Український Каторжник – йому найбільше пасує. Один з тих унікальних перпетуум-мобіле, яких неможливо створити для продукування фізичної енергії, але тільки які й продукують енергію духовну.

Що ще? Багато чогось, що не так легко надається до дефініцій, до формалізації.

Але от я себе запитую: як сприймав би я Івана Франка без його „Зів'ялого листя", тієї його поезії, що не потребує ні історичних, ні соціологічних, ні літературознавчих коментарів, хоч би якими вишуканими вони були? Того голосу його душі, який проймає мою душу, мов сонячний промінь зелений лист, в якому потім відбувається ота алхімія синтезу, безпосереднього засвоєння енергії, творення нею нескінченних ритмів нового життя. Чи таким самим вартісним виглядали б для мене всі інші його набутки, даровані нам? Хтозна. Відповідь, певна річ, цікаво було б віднайти. Але на разі мені буває досить самої вже присутності в українському небі зірки такої величини і яскравости, як Іван Франко. Від неї рідне небо стаєріднішим. Її бачать мільйони українців, що змінюють одні одних. Комусь вона скаже колись щось більше, ніж мені, комусь менше. Але вже одна віра, одна впевненість у тому, що вона не згасне ніколи, що світитиме і українським штурманам, і українським закоханим, одне тільки споглядання цього феномена вічності українського космосу допомагає міцніше стояти і на Землі-планеті, і на Землі українській.

За Франком ми можемо відчути і навіть обчислити напрямні, силові лінії питомої української ідеї, української мрії, українських прагнень. Спасибі франкознавцям, вони багато зробили, аби класифікувати погляди Івана Франка на українську історію, культуру, господарку, моральні вартості, його уявлення про українське майбутнє. І хоча свідомо чи підсвідомо самі вкладалися і вкладали Франка в прокрустове ложе його деукраїнізації, міряли його чужим аршином чужого табеля про ранги, за яким письменникові було присвоєно звання „революціонера-демократа" – почесне, але нижче за звання „марксист" чи „пролетарський письменник", спадщина його йшла межи люди. Так, нині і надалі є багато чого дорозвідувати у Франка, довивчати, дочитувати і додумувати чи передумувати, але його ідеї увійшли органічно в нашу національну свідомість. І ми можемо сказати, що ці ідеї суголосні тим векторам українського шляху, за якими робить свій вибір український народ сьогодні, – незалежність, демократичні свободи, вільне і вправне господарювання на власній землі.

Пророки, мабуть, не бувають лагідними. В їхні голоси, в їхні руки, певно, усе ж таки вкладається і бич Божий, якого таки потребує незрідка слабке і непевне людське єство наше.

Гнівні Франкові інвективи, аж до прокльонів, нашому забарництву, нашій неповороткості, безвідповідальності перед власною спільнотою, сварливості, нашому, часом не мужчинському, безсилому бажанню зігнати відчай і злість, викликані чужинецькими збиткуваннями, вихлюпнути її несправедливо, компенсаторно, для жалюгідної самоповаги і самоствердження на таких самих покривджених родаків, одноплемінців – ці моральні батьківські прочухани необхідні у процесі самовиховання нації. Пророки неодмінно є і лікарями від наших пороків.

Найважливіше, що Франко атестував і атестує нас як „народ, що вгору йде". Усвідомлюємо ми чи іноді не дуже, але Франко живе в кожному українцеві. Не тільки ми бачимо його, а й він нас.

Отож вчімося і знаймо стільки, як Франко. Працюймо стільки і так, як Франко. Бентежмося і мучмося, як Франко. І тим ми втішимо велику українську душу Франка, яка споглядає нас із свого безсмертя.

Передруковано з дозволу редакції „Літературної України"

СПОРТ

Перші перемоги українських команд

Українські команди перемогли у третьому кваліфікаційному колі турніру Ліґи чемпіонів Европи

Гравці київського „Динамо“ 9 серпня подарували своїм прихильникам справжнє свято футболу. У першому грі третього кваліфікаційного кола кияни вдома перемогли турецький „Фенербахче“. Вже на першій хвилині зустрічі Сергій Ребров пробив по воротах Речбера, однак голкіпер відбив м'яч прямісенько на Діоґо Рінкона і той без проблем відкрив рахунок у грі. Відразу після цього динамівці несподівано притиснулися до власних воріт. І перша половина проходила на половині поля Олександра Шовковського. Початок другої половини був абсолютно подібний до першої. Різниця лише у тому, що швидкий гол забили футболісти „Фенербахче“. Алекс зробив навісне передання, і вище за усіх вистрибнув Марко Ауреліо, який не залишив О. Шовковському жодного шансу. Після забитого ґолю турки великими силами пішли вперед і намагалися забити другий ґоль. Господарі поля у деяких моментах просто грали на відбій. Подання Карлоса Кореа – і той же Д. Рінкон впритул головою розстрілює ворота турків – 2:1. Майже відразу суддя за дві жовті картки вилучає з поля турка Серкана Балчі. В кінці гри Аїла Юсуф забив туркам ґоль-красень.

„Динамо“ (Київ)	**– „Фенербахче“ (Туреччина)**	**– 3:1**
„Шахтар“ (Україна)	**– „Леґія“ (Польща)**	**– 1:0**

Півзахисник команди „Шахтар“ (Донецьк) Матузалем (ліворуч) веде боротьбу за м'яч з гравцем „Леґії“ (Варшава) під час гри в Донецьку 9 серпня 2006 р. Усі фото: УНІАН

Свою першу гру на шляху до групового турніру Ліґи чемпіонів донецький „Шахтар“ виграв, перемігши з мінімальним рахунком 1:0 у Донецьку польську „Леґію“ в третьому колі кваліфікації.

Повна перевага гірників була втілена лише в один ґоль, який на 39-ій хвилині з карного забів Елано. „Леґія“ дивувала відмінною грою свого голкіпера Фабіянського, який брав практично всі удари, що летіли в бік його воріт. Усе ж за вісім хвилин до перерви „Шахтар“ забив ґоль. Агахова на швидкості вривався у карний майданчик, але захисник гостей Чото зустрів форварда жорстко, і той упав. При двох відеоповторах склалося враження, що порушення правил було за межами карного поля, але бельгійський суддя визначив інакше. Польські футболісти особливо не сперечалися. Удар Елано був влучний.

Нападаючий „Динамо“ Максим Шацьких (праворуч) бореться за м'яч з гравцем „Фенербахче“ під час гри в Києві 9 серпня ц. р.

Тепер „Шахтареві“ доведеться в Польщі доводити, що перемога 1:0 дає певну перевагу.

Літня спортова школа „Ч. Січ“

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – На Союзівці вібувся 37-ий вишкіл юнацтва в спортовій школі „Ч. Січ“, в якому взяло участь протягом двох тижнів 34 юначок й юнаків. Згідно з традицією, вишкіл проводився в чотирьох видах спорту: копаному м'ячі, тенісі, відбиванці і плаванні. В першому тижні учасники теж тренувалися в легкоатлетичних бігах, щоб належно підготуватися до участи в Українських спортових іграх. В загальному вишкіл можна з певністю зарахувати до одного з найбільш успішних завдяки солідним інструкторам та першорядним спортовим базам Союзівки.

В інструкторському складі працювали Г. Сергіїв, А. Панас, Л. Миськів, Л. Луків, С. Сосяк і Д. Левицький, Ю. Ганушевський і Д. Паславський, А. Гординська і Л. Миськів. Опікувалися юначками Люба Гуменюк, юнаками – Никола Процюк. Обов'язки писарки виконувала Марійка Бокало, керівник вишколу – Омелян Твардовський.

Щоденні програми починалися бігом визначеною трасою, піднесенням прапорів і гуртовою денною присягою.

Після сніданку учасники розходилися із своїми інструкторами на спортові бази, де проводилися практичні лекції з вибраних видів спорту. О 2-ій годині проводилися другі сесії навчання. У вечорі відбувалися ігри копаного м'яча, тенісу або відбиванки. Вечорами бажаючі могли побувати на басейні, що було дуже практично з огляду на спекотні дні. В суботу і в неділю – 29–30 липня – 20 юначок і юнаків взяли участь в Українських спортових іграх молоді на оселі СУМ в Еленвілі, де змагалися в легкій атлетиці, тенісі, плаванні і копаному м'ячі, здобули разом 40 медалів і цим самим зайняли перше місце, випередивши своїх суперників.

Наприкінці вишколу відбулося святкове закриття Спортової школи, в якому взяли участь всі учасники, провід, інструктори, опікуни, батьки та почесні гості: Рома Лісович – скарбник УНСоюзу, та представниця плавацької ланки УСЦАК Таїса Бокало-Геґарті. Програму вечора відкрив керівник вишколу О. Твардовський, який привітав присутніх, подав перебіг праці та події з побуту учасників. М. Бокало доповнила факти про життя спортового юнацтва, значна більшість яких вперше побувала в Спортовій школі.

Вітальне слово виголосили Рома Лісович і колишній учасник вишколу Е. Клек з Клівленду. Юні учасники теж зголосилися до слова, щоб висловити захоплення своїм першим перебуванням в Спортовій школі „Ч. Січі“. На закінчення програми інструктори вручили нагороди юначкам й юнакам, які зробили найбільші поступи у вишкільних програмах. Андрій Панас, головний інструктор з копаного м'яча (в першому тижні був Г. Сергіїв), вручив пам'яткові трофеї, що їх одержали Л. Федик, О. Пиндус, Е. Алдицький, Ґ. Деніс, Е. Клек, Н. Малярчук, М. Солоненко, Д. Ваньо, С. Клек і А. Клек. Інструктори тенісу Л. Луків і Д. Левицький вручили нагороди кращим тенісистам, якими стали Б. Рівера, В. Кожинова, М. Федик, А. Раджич, С. Сосяк, М. Перковський, Д. Ґірарді, С. Ґоран, А. Керод, М. Курганський, Марко Перковський і М. Палюмбо, С. Мур, І. Івасик і Меліса Перковська. Л. Миськів вручив нагороди учасникам вишколу у відбиванці, що їх заслужили А. Ґбур, А. Лисенко, Т. Ґбур, А. Фонтана, Х. Мандич і Г. Кобрин. Трофей за найкращий загальний поступ у вишколі здобула Д. Крухова. Н. Процюк і Л. Гуменюк вручили трофеї найкращим таборовикам, що ними стали Наталка Малярчук, Меліса Перковська і Андрій Раджич.

Омелян Твардовський

На хвилях Чорного моря

Змагання вітрильників „Чаша Трансбункера“ відбулися в Одесі від 3 до 10 серпня ц. р. Для участи в реґаті до міста прибули 40 залог з України, Росії, Білорусі і Естонії. На фото: учасники міжнародних змагань. *Фото УНІАН*

Soyuzivka *for all seasons*

To book a room or event call: (845) 626-5641, ext. 141
216 Foordmore Road * P.O. Box 529
Kerhonkson, NY 12446
E-mail: Soyuzivka@aol.com
Website: www.Soyuzivka.com

КАЛЕНДАР ПОДІЙ 2006р.

Кожного понеділка від 26 червня до 28 серпня 2006 р.
„Steak Night Theme Night" при музиці „Soyuzivka House"

Кожної середи від 28 червня до 30 серпня 2006 р.
„Hutsul Night Theme Night" при музиці „Soyuzivka House"

Вікенд з нагоди ДНЯ ПРАЦІ.

1 ВЕРЕСНЯ – „Tiki Bar" – забава – оркестра „ЗАГРАВА", год. 10-та веч.

2 ВЕРЕСНЯ – Пополудневі виступи оркестри „ГРІМ". Виступи шкільної танцювальної групи „ЯВІР", год. 8-ма веч. Забава, оркестри „ЛУНА" і „ЗАГРАВА", год. 10-та веч.

3 ВЕРЕСНЯ – Виступи шкільної танцювальної групи „ЯВІР", год. 1-ша по пол. Забава, оркестра „ЗАГРАВА", год. 10-та веч.

9 ВЕРЕСНЯ – Весілля.

11 – 14 ВЕРЕСНЯ – Зустріч з нагоди 60-ліття гімназій в таборах Карс-фельд, Регензбург і Берхтесґаден.

12 – 15 ВЕРЕСНЯ – 60-ліття гімназії в Ляндсгуті, Баварія.

15 – 17 ВЕРЕСНЯ – Річні наради Головного Уряду УНС

15 – 18 ВЕРЕСНЯ – З'їзд колишніх студентів шкіл Міттенвальду.

20 ВЕРЕСНЯ – 1 ЖОВТНЯ – Grace Church Women's Retreat.

23 ВЕРЕСНЯ – Весілля

29 – 30 ВЕРЕСНЯ – Річні збори Пластового куреня „Спартанки".

29 ВЕРЕСНЯ – 1 ЖОВТНЯ – КЛК. Загальні збори – бенкет.

7 ЖОВТНЯ – Весілля.

8 ЖОВТНЯ – Прийняття з нагоди 90-их уродин.

13 – 15 ЖОВТНЯ – Річні збори та святкування 80-ліття Пластового куреня „Ті, що греблі рвуть". Секретарські курси УНС.

14 ЖОВТНЯ – Road Rally.

15 ЖОВТНЯ – Прийняття з нагоди хрестин.

21 ЖОВТНЯ – Весілля.

27 – 29 ЖОВТНЯ – Костюмова парада і забава з нагоди „Halloween Weekend".

3 – 5 ЛИСТОПАДА – Grace Church Couple's Retreat.

4 ЛИСТОПАДА – Весілля.

10 – 12 ЛИСТОПАДА – Пластова Орликіада.

22 – 26 ЛИСТОПАДА – Родинний з'їзд.

24 ЛИСТОПАДА – День Подяки.

Користуйтеся веб-сайтами „СВОБОДИ"
www.svoboda-news.com
„УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"
www.ukrweekly.com
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
www.unamember.com

НА ДОЗВІЛЛІ

Таланти - у великому і малому

Анна Яковів біля виробів свого чоловіка

Іконостас Михайла Черешньовського

ГАНТЕР, Н. Й. - Під час перебування в Ґражді - гантерському осередку культури - в останню неділю липня, я знову дивувався талантові Михайла Черешньовського, стоячи перед його різьбленим іконостасом у церкві, перед різьбленням у самій Ґражді. Тепло липової деревини завдяки майстрові зберегло чар пшеничних колосків, виноградної лози, романтичність небесних зірок, як зберігають їх українські великодні писанки. Увесь твір - немов писанка - породжує святковий, піднесений настрій. А це ж бо речі сакральні, церковні - іконостас з царськими воротами, кивот, престіл, проповідниця, тетрапод, многосвітич-полікандела та інше. Це ж треба так талановито поєднати церковні традиції з народним мистецтвом!

Своє вміння Михайло Черешньовський черпає з рідної Лемківщини, де він народився в бідній селянській родині, рано втратив батька і вже в ранні роки почав шукати фаху для прожиття. Вчився різьблення у Коломиї, потім - у Кракові. У Маріїнському костелі цього давнього міста він, безперечно, бачив різьблений вівтар Віта Ствоша, подивитися на який їдуть люди з усього світу. У гантерській церковці, подумалося, таких відвідувачів не так багато, а різьблення Михайла Черешньовського не поступається краківському, хіба що за часом створення молодше.

У житті Михайла Черешньовського дивом поєдналися мистецтво і війна. Талановитий різьбар був вояком УПА, і вище провидіння вберегло його у воєнних завірюхах для того, щоб він міг по війні творити такі дива, як у Гантері. Святослав Гординський писав у книзі про Гантер: „В такі хвилини мистецтво стає чимось більшим і вищим, ніж звичайна прикраса стін. Так українсьа людина відчувала ролю Церкви в давнину і такою хоче бачити її сьогодні. Дорога туди веде через Боже Слово і видимий його образ-мистецтво. І як добре, що ми маємо для цього відповідних мистців!“

У книзі про Гантер я прочитав і такий рядок: „Аж ось залоскоче в носі запахом борщу з кропом або голубцями. Це з хати Анни Яковів, що готує вже своє кулінарне диво для церковного буфету“.

У жовтні 1978 року Ольга Соневицька розповідала у „Свободі“: „У простому присінку гражди кожної неділі у вакаційному сезоні діє буфет. Чого там нема! І свіжі вареники, голубції, борщ, всякі пампушки, медянички, рогалики і багато інших солодощів, до того кава або чай. Жінки, як ті бджілки, працюють вже 7 років для потреби церкви і гражди. Перед веде весь час, так сказати б, головна газдиня Анна Яковів, енергійна гуцулка з Татарова (Карпати), власниця посілості в Гантері, де завели прегарну господарку, а чудові квіти перед хатою так і манять очі. Її чоловік лише довозить у неділю вранці до ґражди свіжі пахучі „яствія“.

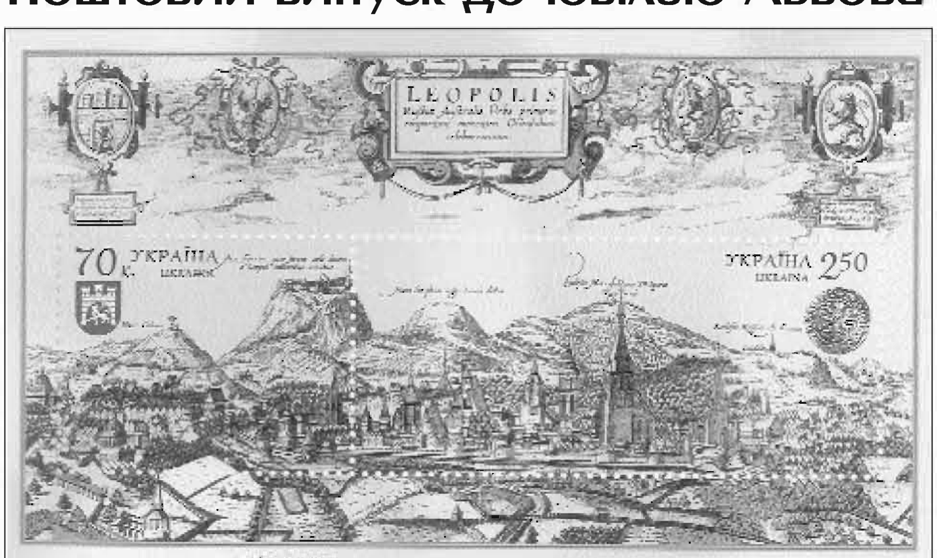
Рушив і я до хати Анни Яковів... Щоправда, за станом здоров'я Анна Яковів вже для церкви борщу не варить, але мені дістався полумисок, а до борщу подали сметану у гарному, ручної роботи глечичкові. Я так здивувався оздобній речі, що спробував подивитися на денце і розлив сметану. Виявилося, що на денці значиться прізвище чоловіка пані Анни і дата створення. Відразу мені показали інші речі вже покійного Василя, які він сам розмалював і за гончарним мистецтвом завершив. Дещо і Анна Яковів зробила.

Яка багата на таланти українська земля! Один творить великий іконостас, інший - тарелі та глечики, а діти й онуки ці твори зберігають, а з ними також бережуть кращі традиції народного мистецтва.

Левко Хмельковський

ФІЛАТЕЛІЯ

Поштовий випуск до ювілею Львова

750 років з часу заснування міста Львова

Видавництво „Марка України“ підготувало свій дарунок до 750-річчя з часу заснування Львова, Це – поштовий бльок з двох марок, на якому відтворено старовинну гравюру міста. Автор оформлення бльоку –Генадій Клещар.

Надійшли в обіг й інші мініятюри. 14 липня в серії „Заповідники та природні парки України“ випущено бльок з п'яти марок „Шацький національний природний парк“. Автор: Генадій Кузнецов. На марках зображені сорокопуд сірий (Lanius excubitor), вугор річковий європейський (Anguilla anguilla), ропуха очеретяна (Bufo calamita), горностай (Mustela erminea), рись звичайна (Lynx lynx). Шацький заповідник розташований на Волині і має понад 30 лісових озер.

В липні випущено нові конверти з оригінальною маркою – „Григорій Маразлі. 1831-1907“ та „Олена Теліга. 1906-1942“.

В серії „Київ очима художників“ випущено марки з відтворенням картин Бориса Туліна „Брама Заборовського“ (1987 р.) і „Співає Ольга Басистюк“ (1987 р.), Олександра Губарева „Андріївський узвіз“ (1983 р.).

Поштовий штемпель першого дня обігу нового бльоку

Ділимося сумною вісткою,
що в понеділок, 21 серпня 2006 р.
відійшов у вічність, проживши 82 роки
наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО і ДІДО

СВ. П.

ЯРОСЛАВ ПАПРОЦЬКИЙ

нар. 18 листопада 1923 р. в Бортковi, Львiвської обл., Україна

Покійний Ярослав був засновником церкви First Ukrainian Evangelical Baptist Church у Філядельфії, Па. і впродовж 40 років пастором цієї церкви. 38 років провадив радіопрограму Gospel Truth для слухачів Америки і України.

ВИЛОЖЕННЯ відбудеться в п'ятницю, 25 серпня 2006 р. від год. 5 до 9 веч., а також в суботу від 9 до 10:30 ранку в First Ukrainian Evangelical Baptist Church у Філядельфії.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 26 серпня 2006 р. о год. 10:30 ранку, на цвинтарі Lawnview Cemetery, Rockledge, PA.

Покійний залишив:

дружину – МАРІЮ
синів – ЄВГЕНА з дружиною ДЖУДІ
– БОГДАНА з дружиною МИРНА
братів – ІВАНА і ВАСИЛЯ з родинами в Україні
та ближчу і дальшу родину в Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу можна складати пожертви на:
Glory Power Ministres,
P.O. Box 50875, Bowling Green, KY 42102 –4175,
для бідних в Африці, де син Богдан є місіонером.

Прощання громади з Надією Світличною у США

У ч. 33 „Свобода" подала інформацію про прощання громади з Надією Світличною у США і Панахиду, яку служив у церкві св. Андрія Первозваного Архиєпископ УПЦ в США Антоній з священиками цієї Церкви. В цьому числі подаємо ще дві світлини з цієї події.

Під час прощання в церкві св. Андрія Первозваного.

В. о. Генерального консула України в Ню-Йорку Андрій Олефіров (зліва) висловлює співчуття родині покійної. Праворуч – чоловік Надії Світличної – Павло Стокотельний. Поруч з ним, позаду, син Покійної Іван. Близько двіста людей прийшли 12 серпня до Церкви-пам'ятника Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку.

В пам'ять Надії Світличної працівники тижневиків „Свобода" і „The Ukrainian Weekly", співробітники мужа Покійної Павла Стокотельного, склали 250 дол. на Музей Шістдесятництва в Києві

Світлій пам'яті пл. сен. Надії Світличної, „Верховинки"

Передчасний відхід на Вічну Ватру нашої дорогої подруги Надійки Світличної блискавично передався по цілій діяспорі й Україні. Хоч ми знали, що Надійка боролась з невиліковною хворобою, але молились і мали надію, що все ж таки їй вдасться побороти її, бо ж вона ще мала стільки різних плянів, які хотіла завершити! Коли ми її відвідували в шпиталі, а потім вдома, вона завжди була погідна, не нарікала на болі і все була рада бачити нас, говорити, а на прощання завжди бадьоро казала: „Будьмо!".

Надійка Світлична, приїхавши до Америки з двома малими дітьми і перебуваючи перші місяці в пластовій родині Софійки і Тита Гевриків, швидко зацікавилась Пластом, бо головні обов'язки пластуна були для неї такі зрозумілі і близькі – „Бути вірним Богові й Україні, помагати іншим, повинуватись пластовому законові". А маючи близькою приятелькою Ніну Самокіш, курінну „Верховинок", вступила до нашого куреня.

Ми були дуже щасливі, коли вона вибрала наш курінь, бо наша діяльність була їй така близька (від 1970-их років ми допомагали українським дисидентам і їхнім родинам та влаштовували імпрези, присвячені важливим постатям в українському визвольному русі). В 1979 році на „Вовчій Тропі" вона склала пластову присягу, яку прийняв Начальний Пластун Юрій Старосольський.

За її велику посвяту і працю для України Головна Булава відзначила її Орденом Вічного Вогню в Золоті.

Усе своє життя вона присвятила праці для України, за що була арештована, ув'язнена і, вийшовши з тюрми, ще з більшим запалом продовжувала свою діяльність, а переїхавши до Америки, була контактом між діячами України, які приїжджали до Америки – її хата була завжди відкрита для всіх. Вона поступово ставала культурним представником репресованої України за кордоном.

Розшифровування нелеґально переданих рукописів, упорядкування архівів „самвидаву", підготування до видання рукописів Івана Світличного, Василя Стуса, Миколи Горбаля і багатьох інших – усе це робилося її руками або за її неодмінною участю. Ніколи не нарікала на втому, все була усміхнена, спокійна, врівноважена, для нас всіх була прикладом до наслідування і заохотою до дальшої праці для Пласту й України.

Коли вона відвідувала Україну, то цікавилася не тільки своєю родиною, але всіми близькими і дальшими приятелями й знайомими, бо гасло її життя завжди було – „любити ближнього як самого себе".

Вже близько до відходу дочекалася весілля свого молодшого сина Івана і була щаслива, що змогла взяти активну участь в його шлюбі й весіллі. Ціла заля плакала зі зворушення, коли Надійка під час весілля танцювала перший танець зі своїм сином. Це напевно вимагало від неї великих зусиль!

За Надійкою плакали не тільки її подруги – „Верховинки", але уся пластова родина і уся громада, яка мала честь пізнати її за роки побуту в Америці. Під час похоронних відправ у Бавнд-Бруку, подруги-„Верховинки" поклали до труни китицю калини. Надійка, вдягнена у вишивану сорочку, виглядала спокійна – такою, якою була в житті.

пл. сен. Оксана Кузишин

Галя Пачовська - мати, професіоналістка і суспільна діячка

*Св. п.
Галя Пачовська*

Галя Пачовська почала свій життєвий шлях 29 січня 1925 р. в місті Хутомирі, тепер Івано-Франківської области, в родині Стефана Пона і Марії Домбровської. Вона була наймолодшою з сімох дітей. Також була наймолодшою в клясі, коли здала матуру в Грубешові у 1941 році, маючи 16 років, і подалася до медичної школи в Львові, щоб вчитися фармації. У Львові вона познайомилась з інженером Миколою Риваком. Вони одружилися в 1945 році і мали двоє дітей – Орест народився в 1946 році, а Влодко – в 1948 році. У Львові Галя працювала фармацевткою.

В 1950-их роках, як і багато родин після війни, сім'я Галі була розділена. Умови життя в Україні погіршувалися. Галини мама була в Кракові, і вона прийняла тяжке рішення залишити Батьківщину і їхати з синами до Польщі. З несправжніми пашпортами в руках перейшла кордон. 1 липня 1960 року вони переїхали кораблем до Канади, а потім – до Айови в США, де жила родина Клодницьких, завдяки якій вона отримали запрошення і обіцяну працю в Америці.

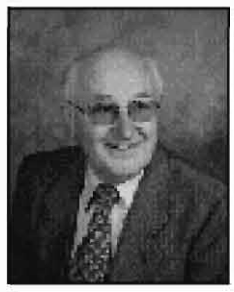
З Айови Галя переїхала до Чикаго, де працювала як технік фармації в шпиталі св. Елизавети. Склала фармаційний іспит і в 1964 році почала працювати як фармацевтка. Під час вакацій на Союзівці пізнала інженера Романа Пачовського. Вони одружилися в 1967 році і 1 березня 1969 року Галя народила свою третю дитину – Дарусю. Галя і Роман Пачовські прожили разом майже сорок років. Разом будували життя, виховували дітей і внуків.

Орест і Дарка закінчили медицину, Влодко закінчив право. Галя шанувала невістку Пет та зятя Ерні, любила своїх внуків Стефу, Андрія, Наталю і Софійку.Вона служила громаді в різних українських організаціях. Свою недугу вона сприйняла з гідністю. Після смерти Романа, лише через шість тижнів, Галя знала, що вже час і їй іти до іншого світу.

Спи спокійно! Наші молитви супроводжуватимуть тебе до вічного життя! Вічна тобі пам'ять!

З прощального слова
Миколи Савицького

У ТРЕТЮ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого
МУЖА і БАТЬКА

СВ. П.

ОЛЕКСАНДРА СКОПА

котрий відійшов у вічність 3 вересня 2003 р.

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 10 вересня 2006 р., після Літургії
в українській православній церкві св. Покрови
в Сан Дієго, Каліфорнія.

Друзів просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

дружина – СОФІЯ
дочки – ВІРА
– НАДЯ з чоловіком ПЕТРОМ

У глибокому смутку повідомляємо родину, знайомих і приятелів, що 9 серпня 2006 р. відійшов у Божу вічність наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДО

СВ. П.

ПАВЛО ФУҐА

нар. 27 січня 1927 р. в Польщі.

Залишені в глибокому смутку:

дружина – МАРІЯ
доньки – ХРИСТИНА ГЕРБЕҐИ з чоловіком ДОНАЛЬДОМ
– ІРЕНА ДЯКУН з чоловіком ЧЕСТОМ
син – РОДЖЕР з дружиною ДЖІН
внуки – ПЕТРУСЬ і АНДРІЙКО
– НАТАЛЯ і МЕЛАНІЯ

Вічна Йому пам'ять!

Родина щиро дякує всім,
хто брав участь у похоронних відправах,
за замовлені Служби Божі з Панахидами і за переслані квіти.

Ділимося сумною вісткою, що в Ню-Йорку,
дня 12 серпня 2006 р. відійшов на Вічну Ватру

СВ. П.

пл. сен. керівництва

РОМАН РОГОЖА

лісовий Архидідько „Мала"
нар. 9 липня 1913 р. у Верешиці, повіт Городок, біля Львова.

Член 7 Куреня Юнаків у 1922-30. Активний в Тайному Пласті, брав участь у проводах юнацьких таборів до 1939 р. Був одним з організаторів відновленого Пласту 1946 р. в Німеччині. Активний у станиці Ню-Йорк, член Головної Пластової Старшини в США, та член Головної Пластової Булави як Головний Булавний Пластунів і як Голова ГПБ.

Член Великого Племені „Лісових Чортів" від 1930 р. ч. Реєстру 67. Учасник водної мандрівки по Волинській Поліссі 1930 р. В 1952 - 56 курінний 3-го куреня УПС, а в 1966-71 Голова Коронної Ради. Він кавалір Ордену Чортополоха, лицар Ордену Лисячого Хвоста та носитель Срібного і Золотого Арідника.

Висловлюємо наше найщиріше співчуття дітям ГАНУСІЙ АНДРІЄВІ та усій родині. Пам'ять про Нього буде завжди з усіма нами, а в Лісовій Премудрості, в Таїнствах Творця усього видимого і невидимого Він – вічний.

3-ій Курінь УСП і УПС
„Лісові Чорти"

Після тяжкої недуги, 17 серпня 2006 року
упокоївся в Бозі мій добрий чоловік,
невідступний супутник у спільній 53-річній життєвій дорозі,
непохитний патріот України

СВ. П.

СТЕПАН ПАНЬКІВ

1923 року народження, член ОУН і ОДВУ.

Низький поклін за його любов і труд.

Вічна Йому пам'ять!

дружина – ГАННА ЧЕРІНЬ ПАНЬКІВ з дочкою ІННОЮ МОМОТЮК,
рідні і друзі в Україні.

Ділимося сумною вісткою з нашими друзями і приятелями, що 13 серпня 2006 р. в Україні відійшов у вічність на 66 році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ і СТРИЙ

СВ. П.

ТАРАС НАКОНЕЧНИЙ

народжений 8 травня 1941 р. у селі Раківці (над Стрипою)
на Тернопільщині і похований на місцевому цвинтарі.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – ЛЕСЯ
дочки – МАРУСЯ
– НАДЯ з мужем ВОЛОДИМИРОМ
син – ПАВЛО з дружиною ОЛЕЮ
внуки – ТАРАС, БОГДАН і ПАВЛО
брат – ПЕТРО
племінниці – ВІРА АНДРІЇВ з родиною
– ЗЕНЯ ОЛЕСНИЦЬКА з родиною
та ближча і дальша родина в Україні, Америці, Канаді і Польщі

Вічна Йому пам'ять!

В ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУНІ І ПРАБАБУНІ

СВ. П.

ОЛЬГИ МИРОСЛАВИ КОВАЛЬЧУК

будуть відправлені **СЛУЖБИ БОЖІ**

дня 9 вересня 2006 р.
в Українських Католицьких Церквах:
- Пресвятої Богородиці, в Маямі, Фла.;
- св. Михаїла, в Дженкінтавні, Па.;
- оо. Василіян, в Торонто, Канада;
- св. Теклі, в Бродах, Україна.

Про молитви за спокій душі Покійної просить

РОДИНА

Для вшанування світлої пам'яті моєї ДРУЖИНИ жертвую:
$ 1,000.00 – на Український Католицький Університет у Львові;
$ 500.00 – на Стипендійний Фонд Союзу Українок, 17 відділ, Маямі, Фла.;
$ 300.00 – на Стипендійний Фонд „Смолоскип" в Україні;
$ 100.00 – на Українсько-Американський Клюб в Маямі.

МИХАЙЛО КОВАЛЬЧУК

Ділимося сумною вісткою, що 22 серпня 2006 р. на 92-му році життя відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО І ДІДО

СВ. П.

ВОЛОДИМИР ЗАЯЦЬ

нар. у Зборові, Україна.

Залишені у глибокому смутку:

сини – МИРОСЛАВ з дружиною МАРІЯННОЮ
– ОЛЕГ
внуки – АДРІЯН з дружиною РОКСОЛЯНОЮ
– РЕНАТА
– ДАМ'ЯН
– ОЛЕКСАНДЕР
– СТЕФАНІЯ
– ГРИГОРІЙ
швагер – ЯРОСЛАВ ВОЛОВОДЮК
сваха – АННА КАЛЬБА
та ближча і дальша родина в діяспорі і Україні.

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 25 серпня 2006 р. у похоронному заведенні Петра Яреми, 7th St. New York, NY.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 26 серпня 2006 р., в церкві св. Андрія в Гемтонбургу, Н. Й.

Вічна Йому пам'ять!

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ
повідомляє своїх членів та громаду,
що 14 серпня 2006 р.
відійшла у вічність

СВ. П.

УРСУЛЯ БАЛАБАН

одна з основних членів і меценат Інституту.

ПАНАХИДА відбулася 17 серпня в Йонкерсі, а похоронні відправи відбулися 18 серпня на цвинтарі св. Духа у Гемптонбургу, Н.Й.

Вічна Їй пам'ять!

Висловлюємо щирі співчуття родині.

УПРАВА УІА

У 15-ТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого і незабутнього
ЧОЛОВІКА, ТАТА і ДІДУСЯ

СВ. П.

ОЛЕКСАНДРА КЛЕПАЧА

просимо родину і друзів молитися за спокій Його душі

Вічна Тобі пам'ять, Тато!

У глибокому смутку:
дружина – ОЛЬГА КЛЕПАЧ
син – МИКОЛА КЛЕПАЧ з родиною
дочка – ЛІДА ВІДЕРШАЙМ з родиною

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ І ПОЛІТИЧНА РАДА ОУНз
діляться сумною вісткою з членами й українським громадянством, що 17 липня 2006 р. у Брадфорді-Англія, помер на 81-му році багатотрудового життя

СВ. П.

РОМАН ПАПІЖ

Народився 7 липня 1926 р. у селі Стоянові, Радехівський район, що на Львівщині. Довголітній член ОУН, зв'язковий до відділів УПА. Підстаршина Української Дивізії „Галичина" –УНА. З Італії переїхав до Великобританії. Член Політичної Ради ОУНз у Великобританії, член середовища УГВР і громадсько-політичний діяч. Після повстання української незалежної держави займався збіркою коштів для висилки діяспорних видань до бібліотек в Україні.

Дружині – АННІ, синові – МИРОСЛАВУ з дружиною ЙОСИФИНЕЮ, і онучці – ЗОЇ, ближчій і дальшій родині складаємо глибоке співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА
В АМЕРИЦІ

повідомляє своїх членів та громаду,
що 14 серпня 2006 р.
відійшов з цього світу

СВ. П.

інж. ВАСИЛЬ КОЛОДЧИН

член НТШ-А,
громадський діяч.

Рідним складаємо найщиріші співчуття.

УПРАВА НТШ в АМЕРИЦІ

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ
В НЮ-ЙОРКУ

повідомляє своїх членів, симпатиків та всіх спортовців, що 12 серпня 2006 року відійшов у вічність довголітній член та колишній голова клюбу в роках 1948–51 в Німеччині

СВ. П.

інж. РОМАН РОГОЖА

проживши 93 роки.

Покійний був похований на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Родині вислови глибокого співчуття складає

Управа і членство КЛК